

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 16—Vol. LIX.

Friday, 28th April, 1961

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR CENTS

FULL TEXT OF NEHRU'S VIEWS ON UNION'S EXIT

RELIEVED NOT ELATED ON WITHDRAWAL

"INDIAN OPINION" SERVICE

LONDON (By Mail)

PRIME MINISTER NEHRU told a Press conference at India House, London, on March 17, that although the outcome of South Africa's position in the Commonwealth had a certain inevitability about it, his own feeling was not of any elation but rather of relief.

Mr. Nehru was answering questions on the South African Government's decision to leave the Commonwealth.

MEMORIAL TO TILAK IN LONDON

NEW DELHI (By Mail)

A PLAQUE commemorating the place where Lokamanya Tilak, the famous Indian patriot and nationalist leader, lived in London, was unveiled on March 20, jointly by President Nkrumah of Ghana and Mrs. Vijaya Lakshmi Pandit, High Commissioner of India, at 60, Talbot Road, Paddington, London.

At a reception which followed the unveiling ceremony, Mr. Fenner Brockway welcomed the guests present and paid warm tributes to Tilak and described him as one of the earliest Indian patriots. He read out messages from India's President Dr. Rajendra Prasad, Vice-President Dr. S. Radhakrishnan, and a number of other distinguished persons.

Mr. Brockway said that the Memorial Committee had bought the house with the intention of making it into a resident hostel for Indian students and students of Indian culture. They also hoped to have an Indian library and make it a meeting place for all students of cultural aspects of India. The Committee had also in mind a scholarship scheme for study of Indian culture. He expressed his gratitude to the firm support he had received from the Governments in India and to the London County Council which had made the setting up of the commemorative plaque possible.

The following is a transcript:

Question: Dr. Verwoerd has referred to vindictiveness on the part of some Prime Ministers in their attitude towards him. Do you accept that as a fair criticism?

Answer: I was not aware that he had said vindictiveness during the Conference. The word was used by him, but my impression was that he referred to our general past attitude, not in the conference itself. We were very courteous to each other in the conference.

Question: Did you at any time during the conference make it a condition for the readmission of South Africa that she should abandon or modify her policy of Apartheid? Do you envisage any such possibility of India leaving the Commonwealth if South Africa were to be readmitted without changing her policy?

Answer: The way the question is put involves telling you what happened at the conference, and I am not supposed to do that. However, I shall answer your question. Well, first of all at no time did I say that India would leave the Commonwealth if this and that happened. What several people said was that the Commonwealth might disintegrate. You know a letter was published some time ago from Mr. Nyerere of Tanganyika that showed which way people thought. The first part of the question was that I laid down some condition, Sir?

Question: Would you make it a condition that South Africa should modify or abandon her policy on Apartheid?

Answer: I don't think it was

put that way by anyone; if you do this, you do this. But the whole purpose of the argument was that she should abandon or modify or vary it to some extent, otherwise why argue?

Opinion

Question: Dr. Verwoerd has said that he agreed to certain things being said about Apartheid. but what indeed could he do?

Answer: Some things being said by other people? He agreed that other people could express their own opinion, and this would not take us very far—permitting

me to express my opinion which is pretty well known. But still I suppose it referred to that. I don't know what else it could have referred to, that is to say, an expression of opinion in the proceedings of the conference or in the communique to be issued. The question was whether this could be said as representing other people's opinion.

Question: Would you say what summarises your own feelings at the outcome of the conference?

Answer: Well, my feelings are, to be quite frank, of relief. Not of any elation because any kind of breaking up of things is accompanied by feelings of regret. But apart from the reason for it, it became quite apparent that this was inevitable. There was a certain inevitability about it. So, when after a great deal of strain, a decision was made and made

(Continued on page 127)

QUEEN TOLD OF GROUP AREAS ACT

THE Congress of Democrats (Natal) has written to Her Majesty the Queen of Great Britain and the Commonwealth and to the Prime Minister of Great Britain drawing their attention to the action of the Queensborough Town Council who have demanded that the borough be declared all white.

In its letter to Her Majesty the Queen, the Congress of Democrats point out: "In assuming its present name the above Town Council assumed the responsibility of living up to a name that personifies the unity of the whole Commonwealth. By its action in consistently demanding that the whole of Queensborough be declared white, we are of the respectful opinion that the Town Council has forfeited its right to use its present name."

The letter to Mr. MacMillan declares: "Your famous 'winds of change' speech caused a sensation in South Africa. Natal is world renowned for its strong desire to maintain its links with the Commonwealth of Nations. We re-

gret to inform you that this province which has such ties with your country is failing to heed the advice you gave at the beginning of last year. In particular we refer you to the action of the Town Council of Queensborough."

In a strong letter of condemnation to the Queensborough Town Council the Congress of Democrats avers that by its actions on the group areas issue it has forfeited the right to bear its present name. The Congress points out that it is precisely such actions against defenceless communities that have led to the strong feeling against South Africa not only from the new Commonwealth of Nations, but also from such an old member as Canada.

The Congress of Democrats is also giving strong support to the campaign of the Queensborough Indian Ratepayers' Association for the immediate withdrawal of the Government Proclamation declaring Queensborough an all-white area.

Indian Opinion

Private Bag, Durban.
Telephone: Mount Edgecombe 30,
Telegram and Cable: "GANDHI."

FRIDAY, 28TH APRIL, 1961

Inhuman Despoliation

SO fast is South Africa moving to complete totalitarianism of the Nazi type that words have lost all meaning. This is strikingly illustrated by the terms of the judgment of the Appeal which has upheld the appeal of the Group Areas Board that the Board is not concerned with the inequalities and injustices which arise from the proclamation of Group Areas. It will be recalled that a number of prominent Indians had applied to the Supreme Court to set aside a ruling of the Areas Board that they should vacate their homes as these fell in European Areas. The people affected appealed to the Supreme Court on the ground that this would cause them substantial injustice since their views had not been reasonably received by the Board nor had reasonable alternative accommodation been provided for them. The Supreme Court upheld their appeal and in turn the Areas Board, one might correctly substitute "the Government" for "the Board," took the case to the Appeal Court. And out of this appeal has emerged one of the most appalling prostitutions of words. It will be recalled that in supporting the enactment of the Group Areas Act the then Minister of Interior, Dr. Donges, proclaimed aloud to the world that the Act would be so administered that no people would be unjustly affected by it. The Indian people received this assurance with cynicism and now the judgment of the Appeal Court confirms their cynicism. In their judgment the judges of the highest court of justice in the land make it eminently clear that in passing the law the Government did anticipate gross injustice to people. This comment is made in spite of the assertion of Dr. Donges. The Indians had also made the point that their views had not been heard. The judgment seems to make it clear that this does not matter and that the law on the subject allows for the grossest and the most substantial injustice to Indian people under the Group Areas Act. Hitherto the Indian people have been holding on the belief that the Group Areas Board was bound by to hear them justly. Now it is quite clear that the proviso for representation to the Board is a complete, legalised farce without compare in the civilised world. The Group Areas Board might as well divest itself of going through the motions of listening to the representations of Indians adversely affected by the Act, and at least act honestly. Next, the assurances of Dr. Donges about justice to all people are worth less than the assurances of Hitler that he was not interested in any more living room in Europe. The terms of the judgment make it quite clear that the Group Areas Board is armed with the widest powers possible; that it is a complete dictator; that it is not subject to any laws of decency and just dealing and that it can

(Continued on next page)

GANDHI'S VIEWS ON INDUSTRIALISM

The following comments by Mahatma Gandhi on industrialisation are taken from various issues of "Young India" of which Gandhiji was editor:

INDUSTRIALISM is, I am afraid, going to be a curse for mankind. Industrialism depends entirely on your capacity to exploit, on foreign markets being open to you, and on the absence of competitors. It is, because these factors are getting less and less every day for England, that its number of unemployed is mounting up daily.

The Indian boycott was but a flea-bite. And if that is the state of England, vast country like India cannot expect to benefit by industrialization. In fact, India when it begins to exploit other nations—as it must do if it becomes industrialized—will be a curse for other nations, a menace to the world. And why should I think of industrializing India to exploit other nations? Don't you see the tragedy of the situation *viz.*, that we can find work for 300 millions unemployed but England can find none for its three millions, and is faced with a problem that baffles the greatest intellects of England? The future of Industrialism is dark.

England has successful competitors in America, Japan, France, Germany. It has competitors in the handful of mills in India, and as there has been an awakening in India, even so there will be an awakening in South Africa with its vastly richer resources—natural, mineral and human. The mighty English look quite pigmies before the mighty races of Africa. They are noble savages after all, you will say. They are certainly noble, but no savages; and in the course of a few years, the Western nations may cease to find in Africa a dumping ground for their wares.

And if the future of industrialism is dark for the West, would it not be darker still for India?

—Young India, 12-11-31.

"What is the cause of the present chaos?" It is exploitation, I will not say, of the weaker nations by the stronger, but of sister nations by sister nations. And my fundamental objection to machinery rests on the fact that it is machinery that has enabled these nations to exploit others. In itself it is wooden thing and can be turned to good purpose

or bad. But it is easily turned to a bad purpose as we know.

—Young India, 22-10-31.

Indeed, the West has had a surfeit of industrialism and exploitation. The fact is that this industrial civilization is a disease because it is all evil. Let us not be deceived by catchwords and phrases. I have no quarrel with steamships and telegraphs. They may stay, if they can, without the support of industrialism and all it connotes. They are not an end. They are in no way indispensable for the permanent welfare of the human race. Now that we know the use of steam and electricity, we should be able to use them on due occasion and after we have learnt to avoid industrialism. Our concern is, therefore, to delay industrialism at any cost.

—Young India, 7-10-26.

The Present State in India

Little do town-dwellers know how the semi-starved masses of India are slowly sinking to lifelessness.

Little do they know that their miserable comfort represents the brokerage, they get for the work they do for the foreign exploiter, that the profits and the brokerage are sucked from the masses. Little do they realize that the Government established by law in British India is carried on for this exploitation of the masses. No sophistry, no jugglery in figures can explain away the evidence that the skeletons in many villages present to the naked eye.

I have no doubt, whatsoever, that both England and the town-dwellers of India will have to answer, if there is a God above, for this crime against humanity which is, perhaps, unequalled in history.

Young India, 23-3-22.

The Root Cause:

The present distress is, undoubtedly, insufferable. Pauperism must go. But industrialism is no remedy. The evil does not lie in the use of bullock-carts. It lies in our selfishness and want

(Continued on page 126)

HANGS LIKE A DREADFUL PALL OVER AFRICA

EDUCATION IN INDIA

Racialism Most Potential Danger

(Indian Opinion India Service)

NEW DELHI (By Mail)

SPEAKING recently in the United Nations General Assembly's Special Political Committee on the question of the treatment of people of Indian and Indo-Pakistan origin in South Africa, Mr. C. S. Jha, India's Permanent Delegate to the UN said: "The question of racial discrimination which hangs like a dreadful pall over the continent of Africa, and which moved not only vast numbers of Africans on that continent but a vast majority of the human race elsewhere, is amongst the most potential dangers of strife and international conflict."

Opening the debate Mr. Jha said that many members thought of this question as a hardy annual. But it was no pleasure for India to have to meet every year this solid wall of intransigence from South Africa.

India deemed it her duty to call the Assembly's attention to the continued violation of human rights in the treatment of South Africa's Indians and Indo-Pakistanis, who were invited to South Africa by earlier South African Governments and by the British Government.

People of Indian origin were in some ways pioneers in the fight against racial discrimination in Africa, Mr. Jha said, and the question was part of the greater problem of South Africa's apartheid policies.

He said that India and Pakistan had always been ready and willing to negotiate with the Union of South Africa, but the response from the Union Government had been absolutely negative.

Mr. Jha said there had been a systematic erosion of rights of the Indian population, who first went to South Africa in the second half of the 19th century and now numbered 450,000. Representatives of the British Government, who had responsibility for colonies, and later for the Union of South Africa, protested against legislation which discriminated against Indians before the turn of the century, and the then Secretary of State for India, Lord Salisbury, warned against it in 1918.

Mr. Jha said that the Groups Areas Act, enacted in 1959, continued to be a source of hardship and economic frustration for Indians. In the Transvaal the entire Indian community of Pietersburg had been ordered out of their homes and shops to a stretch of barbed wire two miles from the town. They would leave behind business worth more than £2 million. In Rustenburg the entire

Indian population of nearly 7,000 had been given notice to leave, although they had traded and lived in the town since 1887. They said this meant their economic ruin.

Mr. Jha added: "It is for the committee to consider now what further action should be taken. It is a matter of great regret to my delegation that the delegation of the Union of South Africa has consistently sought to boycott discussion of this item. We should have expected them to attend meetings in a matter which so vitally concerns and involves moral issues of the highest importance, on which depends the very future of the Union of South Africa and receive the full impact of world public opinion as expressed in this Assembly."

INDIA TRYING TO SELL SUGAR TO US

(Indian Opinion India Service)

COIMBATORE, (By Mail).

MR. S. K. PATIL, Union Food and Agriculture Minister, said here that India was trying to sell her sugar to the United States and that a mission from his country was already in America in this connection.

"If they (mission) fail to persuade the United States Government to purchase sugar from India, I may run up to the President (of the USA) this time to sell something to the United States instead of getting from them," he added.

Mr. Patil, who was inaugurating the 30th meeting of the Indian Central Sugarcane Committee here said that sugar production in the world at present was in abundance. As such, any idea of producing more sugar in the country with a view to selling it outside India was a "foolish idea" unless they had an assured market and an assured price.

PLANNING MAKES GREAT EXPANSION

NEW DELHI (By Mail)

THE annual report for 1960-61 of the Ministry of Education, which was recently presented to Members of Parliament, contains a review of extensive expansion, both quantitative and qualitative, in the field of primary, secondary and higher education.

The report outlines in particular the efforts made during the last three years of the Second Plan to expand the facilities for the extension of primary education so as to make it universal and compulsory for the age group 6-11 by 1965-66.

Establishment of a school within easy walking distance from the home of every child is an important target.

Preliminary efforts had already resulted in additional enrolment of two million children in the age group 6-11, bringing the total to 33.8 million by the end of 1960-61.

Girls' Schools

The report also refers, among other things, to the steps to expand girls' education; re-organisations and reforms of the secondary education system; strengthening of All-India institutions of higher learning and the implementation of important development projects in higher education taken up with external assistance.

Reviewing the rapid expansion of secondary education, the report says the number of secondary schools was expected to rise

from 14,000 at the end of the Second Plan to about 19,000 by the end of the Third Plan—nearly double the number in existence at the end of the First Plan. Regarding enrolment of students in secondary schools the report adds that in the Third Plan it is estimated that 4.66 million students, or 15.6 per cent of the total population in this age-group, will be in school.

At the end of the Second Plan the estimated figure was 3.16 million.

Extension Of Radio Network

NEW DELHI (By Mail)

FINALISATION of the plan for the installation of 55 medium-wave and two short-wave transmitters for extension of broadcast coverage throughout India is one of the important steps taken for development of broadcasting, according to a summary of the report on activities of the Ministry of Information and Broadcasting during the year 1960-61.

Inhuman Despoliation

(Continued from previous page)

move and mate and slay the Indian people at the whims and fancies of its officers who draw handsome salaries from State. And the Indians can do nothing about this. They are now subject to inhuman despoliation of their hearths and homes. Yet the Government claims it is Christian and civilised.

DIRECT IMPORT FROM INDIA AND PAKISTAN

We have pleasure in announcing the arrival for the Xmas and New Year

LATEST SHIPMENT IN

Agarbattis, Caromboards, Plastic, Rolled Gold, Silver Bangles. Latest Jewellery & Hair Ornaments. Sequins, Diomonies & Trimmings Muradabadiwares & Fancy Goods

We specially cater for Hawkers and Traders

When Next In Town It Will Pay You To Visit

A. K. HOOSEN & SONS,
IMPORTERS—WHOLESALE

116 Queen St., (HOOSEN'S BLDGS) Durban

Write For Our Price List

THE IMPACT OF TOLSTOY ON GANDHI

By PYARELAL In "Bhoodan", Weekly Organ Of The Bhoodan Movement, Varanasi, India.

In 1926 a German friend Frank Mirkralner wrote to Gandhiji from Dresden saying: "Blenkoff pretends that Tolstoy had a decisive influence on you. I cannot fully agree with him on this point. As far as I can see the principal difference is that Tolstoy is a cosmopolitan, and therefore denies all patriotism, whilst you are the national genius of India, you fight for her freedom."

In reply Gandhiji wrote to him: "There is no doubt about it that Tolstoy's writings had a powerful effect on me. He strengthened my love for non-violence. He enabled me to see things more clearly than I had done before. His manner of putting this is all his own. At the same time I know that there were fundamental differences between us, and though they still abide, they are of little consequence compared with so many things for which I shall feel ever grateful to him. My patriotism is patent enough; my love for India is ever growing, but it is derived from my religion and is, therefore, in no sense, exclusive."

Two years later, speaking on the birthday centenary of Tolstoy at Ahmedabad Gandhiji remarked: "It was forty years back, when I was passing through a severe crisis of scepticism and doubt, that I came across his book 'The Kingdom of God is Within You' and was very deeply impressed by it... I was at that time a believer in violence. Its reading cured me of my scepticism and made me a firm believer in Ahimsa."

In his autobiography, Gandhiji has recorded that Tolstoy provided the rationale to his inductive faith in non-violence, just as H. P. Salt's writings had provided him with the rationale of his vegetarianism, which had till then rested on faith.

In 1909 Gandhiji had gone to England on a deputation while the Satyagraha struggle was on. His son was then in prison and he himself expected to be imprisoned on his return. From London he wrote to Tolstoy two letters. The first one gave details of the struggle and asked for his permission to publish a letter which Tolstoy had addressed to an Indian revolutionary, Dr. Tarak Nath Das, and a copy of which had found its way into Gandhiji's hands. The letter in question, Gandhiji felt, had an important bearing on the South African struggle as also on the struggle for Indian independence

Gandhiji once told us while we were with him in the detention camp at Poona, during the Quit India struggle, that Tolstoy in one of his letters to him wrote that, though the doctrine of non-violence was as old as the hills, it was Gandhiji's original contribution to reduce it to a practical programme of action. This letter, which Gandhiji said, he had lost, was on a piece of paper marked with grease spots and had been written by Tolstoy while he was making boots.

which, at that time, threatened to develop on revolutionary lines. The permission to publish the letter in question was accorded and it was published by Gandhiji at his own expense as a brochure under the title "A Letter To A Hindu".

The other letter was to solicit Tolstoy's active sympathy and support in the Indian South African Satyagraha struggle. The negotiations for an honourable settlement between the Indian leaders of Satyagraha and the South African Government had fallen through and the struggle was expected soon to enter upon its most acute phase. The letter was accompanied with a copy of Rev. Duke's biographical sketch of Gandhiji. Gandhiji followed it up with another letter of 4th April, 1910, sending to Tolstoy a copy of his 'Indian Home Rule' being an English translation of 'Hind Swaraj' which Gandhiji had written in Gujarati in 1906, and which the Government of India had banned. This book—the most seminal of Gandhiji's writings—was in effect a bold and vigorous statement of his credo and partly in answer to a section of his people who were in favour of Indians adopting Western culture and political institutions, and the method of violence for achieving independence.

Tolstoy wrote back that he had read the book, with great interest as he thought that the question that Gandhiji had dealt with in it was important not only for Indians but for the whole of mankind. In a letter to V. Tchertkov on April 29, 1910, he referred to Gandhiji as "the Indian thinker", who is very close to us. Gandhiji again wrote to Tolstoy on 15th August 1910, asking for his detailed criticism of the book. At the same time he sought Tolstoy's permission to name after him a farm that he proposed to set up in South Africa with Mr. Kallenbach's generous help for the families of passive resisters, "as a spur to further effort in living up to the ideal held before the world by you." Tolstoy Farm became the site and instrument of Gandhiji's

fiercest penance and atonement in South Africa from which he came out as burnished gold out of a seven times heated furnace. Referring to this phase of his experiments with truth he afterwards wrote, "My faith and courage were at their highest at Tolstoy Farm."

Tolstoy could not send the detailed criticism of Indian Home Rule that Gandhiji had asked for, as he was then in failing health. But Tchertkov, it seems on Tolstoy's suggestion, wrote about it to Isabelle Pavle Mayo, an English authoress and a great friend of Tchertkov and Tolstoy. She wrote a detailed review of the Indian South African struggle, Gandhiji's career and his book "The Indian Home Rule" from which she gave copious extracts, in a series of three articles in the English magazine, "The Open Road," edited by Florence and Charles Dandel and published in London. The articles appeared under the caption "Another Whiteman from the East" in the issues of "The Open Road" for March, 1911, April 1911, and May 1911.

In the meantime Tolstoy had died in his eighty-second year on November 20, 1910. Two months before his death he wrote his last letter to Gandhiji in which with a premonition of his own approaching end, as it were, he intuitively recognized in Gandhiji's activity an apostolical continuation and fulfilment of his own life's mission. "Therefore, your activity in Transvaal," he wrote, "is, it seems to us, at this end of the world, the most essential work, the most important of all the work now being done in the world, wherein not only the nations of the Christian, but of all the world will unavoidably take part."

Tolstoy moulded Gandhiji's whole outlook on life. His views on art, science, religion and economics on the relationship between the sexes, no less than on politics were profoundly influenced by Tolstoy's.

There were three things in Tolstoy, Gandhiji has said, that influenced him most.

The first was Tolstoy's

truthfulness. He was the most truthful man of his age. His life was an unbroken tide of striving to seek the truth and to practise it as he found it. Even if all the scriptures of Hinduism were to perish, Gandhiji used to say, the opening verse alone of 'Ishopanishad' was enough to declare the essence of Hinduism. But even that one verse would be of no avail, he said, if there were no one to live it.

Tolstoy spoke the truth undeterred either by the fear of the world or of temporal power. What is more, he relentlessly strove to practice what he preached and reckoned no cost too great in his pursuit of truth.

The second was Tolstoy's simplicity of life, and his renunciation. Born and brought up in the lap of luxury and comfort of a rich aristocratic family, and blessed with all the stores of the earth that desire can covet, he, having known all the joys and pleasures of life, turned his back upon them in the prime of his life, and never afterwards once looked back.

The third was Tolstoy's ceaseless, conscious striving for non-violence. Gandhiji held that he was the greatest apostle of non violence, that the present age has produced. No one in the West has before him or since, written on non violence with such penetration and insight as he.

Gandhiji went further and declared that Tolstoy's remarkable development of his doctrine put to shame the narrow and lop-sided interpretation that some votaries of Ahimsa in India had put upon it. True Ahimsa should mean complete freedom from illwill, anger and hate and an overflowing love for all. For inculcating this true and higher type of Ahimsa, Tolstoy's life with its ocean-like love, said Gandhiji, would for all time remain a beacon light and a never-fading source of inspiration to humanity.

Another thing in Tolstoy that influenced Gandhiji deeply was his doctrine of bread labour viz that everyone was bound to labour with his body for bread; and that most of the grinding misery in the world was due to the fact that men failed to discharge their duty in this respect. Tolstoy

(Continued on page 127)

BOOK REVIEW

"A GODLY MAN AND A MANLY MAN"

IN their youth both Gandhi and Nehru had painful experiences which led them to devote themselves to uphold above all other values the dignity of man. These experiences were frequently referred to throughout their lives by both men, and in order to glimpse the fundamental identity behind their widely differing characters we were able to resort to their own words.

Gandhi's experience was in South Africa whither he went after his studies in England "on a purely mundane and selfish mission." On a journey from Pretoria to Durban he was made to leave a first-class compartment, for which he had bought a ticket, because he was an Indian:

"I would not go (to the van compartment) and the train steamed away leaving me shivering in the cold. I was afraid for my very life. I entered the dark waiting room. There was a white man in the room. I was afraid of him. 'What was my duty?' I asked myself. Should I go back to India, or should I go forward with God as my helper and face whatever was in store for me? I decided to stay and suffer. My active non-violence begins from that date."

Nehru's experience was at home, but nonetheless a revelation to him: he suddenly discovered the poverty of the Indian villages. During the non-cooperation movement in 1919 he went among the peasants for the first time:

"They showered their affection on us and looked on us with loving and hopeful eyes, as if we were the bearers of good tidings, the guides who were to lead them to the promised land. Looking at them and their misery and their overflowing gratitude, I was filled with shame and sorrow, shame at my own easy going and comfortable life and our petty politics of the city which ignored the vast multitudes of semi-naked sons and daughters of India, sorrow at the degradation and overwhelming poverty of India. A new picture of India seemed to rise before us, casual visitors from the distant city, embarrassed me and filled me with a new responsibility that frightened me."

Dr. Abid Hussain in "The Way of Gandhi and Nehru" (Asian

Publishing House, London and Bombay), the second edition of which has just appeared deals with the way these two men faced the sad realities of India in the last decades of British rule. In many ways Gandhi and Nehru, though they were always the greatest of friends, and though Gandhi himself regarded Nehru as his "political heir", had widely different, even conflicting, views on life. Yet above their differences the one was a necessary complement of the other—and Dr. Hussain shows that in their actions they eliminated many of their differences in personal philosophy. While Nehru all his life rejected belief in God and found little utility in religion he believed in an ethical approach which he tried to live up to in every facet of his political and personal life; at the same time Gandhi, though deeply religious, leader of a religious reform movement, tolerated other religions beside the Hindu and gave overriding importance to following moral precepts. Also in his political and social programmes Gandhi knew full well that perfection could not be attained in this world and made constructive suggestions which were easily comprehensible in (though not always in agreement with) Nehru's terms.

Very often Gandhi and Nehru arrived at the same point from totally different directions. Both saw that the relationship between towns and villages would be one of the main problems of independent India trying to form its own society—as indeed it is in many other African and Asian societies where economic attractions are luring large numbers of people off the land towards the growing cities.

"I want to reconstitute the village of India," said Gandhi in 1937, "today our villages have become a mere appendage to the cities. They exist, as it were, to be exploited by the latter and depend on the latter's sufferance. This is unnatural. It is only when the cities realise the duty of making an adequate return to the villages for the strength and sustenance which they derive from them instead of selfishly exploiting them, that a healthy and moral relationship between the two will spring up."

Nehru agreed with this. He

too thinks that the village is the basis of Indian society and in the Third Five Year Plan more emphasis than ever is being put on the development of village community projects. He believes that the decline in village life in the West has been disastrous:

"The earth and the sun are the sources of life and if we keep away from them for long, life begins to ebb away. Modern industrialised communities have lost touch with the soil and do not experience that joy which nature gives and the rich glow of health which comes from contact with mother earth... A sadder and more balanced economic structure would lead to an improvement of these conditions."

But undoubtedly the crowning gift to civilisation of modern India is Gandhi's doctrine of Satyagraha or non-violence. To Gandhi this was the centre of life: the search for truth through love could be translated into material political and social terms only by non-violence. For him it was not a political strategy—as it was for many of his followers who practised with him—but it came from the very mind of man. True non-violent action must come from non-violent thought. The effect was to be through the conscience and sensibility of the others, "It is never the intention of the Satyagrahis to embarrass the wrongdoer. The appeal is never to his fear. It must be and is always to his heart. The Satyagrahi's object is to convert, not to coerce the wrongdoer."

Nehru, however, was a practical man—a politician who had

to adapt every doctrine to the give and take of politics. He took for his text Gandhi's words on compromise—"a principle is the expression of perfection and as imperfect beings like us cannot practise perfection we devise every moment limits of its exercise in practice". The policy of Nehru, and India with him, has been profoundly affected by the idea of non-violence. But Nehru has had to promise "non-violence wherever possible". In spite of this Dr. Hussain says that Indian foreign policy has been so infused with the love of peace and the spirit of non-violence that Gandhi, if he were alive today, would have no hesitation in endorsing it.

The point of this book is that the way of Gandhi and Nehru's is truly one way. In spite of the immense difference between these two men, it is essentially one of temperament—that between a saint and a man. The influence of Gandhi for good is something which has been given to mankind very rarely in his long history.

Today the active non violence of Gandhi has become the dynamic neutrality of Nehru; and all the others who claim neutrality for themselves must look to Gandhi too.—Swiss Press Review and News Report.

.....

WATCHES, Gents models—25 Jewels waterproof, shockproof, antimagnetic, unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—price 47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—51/6. As above but with self-changing calendar, 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels Calendar—56/6. Other models from 19/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with magnificent matching expansion bracelets—55/6. As above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, No 104/105, His Majesty's Building, Elton Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg.

Stocks limited, order immediately.

.....

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Margovan & Co.

(Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 31" Diameter Mouth Pickle Jars

	1 Gallon	95c each	F.O.R. DURBAN
1 "	"	R1-25	" " "
2 "	"	R2-00	" " "
3 "	"	R3-50	" " "
4 "	"	R4-50	" " "

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,
P.O. BOX 1250. - DURBAN.

BOWING TO CHAIR

MUSLIM RAISES
OBJECTIONS

(“Indian Opinion” India Service)

NEW DELHI (By Mail)—The Praja Socialist member from Assam, Mr. Amjad Ali, told the Lok Sabha that Muslim members of the House may have some religious or conscientious objection to bow to the Chair while entering the House or leaving it.

Mr. Amjad Ali added: “What I mean is that we Muslims bow only to God and none else.”

He, however, found himself in the minority of one in a “surprised” House, with Hafiz Mohammed Ibrahim, Minister for Immigration and Power, and Mohammed Elias (Com.) stating that bowing to the Chair was an indication of due courtesy and it had nothing to do with bowing in prayer before God.

Mr. Mahavir Tyagi said amidst cheers: “This bowing to the Chair is not in terms of prayer but only showing ordinary courtesy. Muslims are the most courteous in wishing other people in salutation. All the Muslims I know observe this practice in greeting which is a

sign of culture and respect. It has nothing in it that goes against anyone’s religion.”

The Speaker, Mr. Ananthasayanam Iyengar who had earlier asked members to show due respect to the Chair by observing the parliamentary convention of bowing to the Chair while entering the House and leaving it, said: “So far as this matter is concerned, there is absolute freedom of religion in this House. If he (Mr. Amjad Ali) thinks that he has got a conscientious objection to bowing, let him not bow. It is not for me to say what he should do. I leave it to him and leave it to every member. Subject to religious scruples, all observances shall be respected here. We must abide by the rules.”

Mr. R. R. Morarja said: “The Hon’ble Member (Mr. Amjad Ali) has been in the House for nine years. Why has he raised this question only today?”

Mr. Amjad Ali made no reply.

Japanese Premier To
Visit India

NEW DELHI (By Mail)—Prime Minister Ikeda of Japan has accepted an invitation from the Indian Government to pay a visit to India and it is expected that the visit will come off some time late this year or early in 1962.

A formal invitation on behalf of the Indian Government was extended to Mr. Ikeda by the Indian Ambassador, Mr. Lalji Mehrotra who called on the Japanese leader. Mr. Ikeda told Mr. Mehrotra that he accepted the invitation with pleasure and that he would indicate the time of his visit at a later date.

Mr. Ikeda is expected to visit the United States to meet President Kennedy sometime next June. It is expected that if the United States visit comes off as planned, he would be visiting India in the winter of this year. However, if for some reason his visit to the United States is delayed to a later date this year, it is felt that his Indian visit would come off next year.

The Japanese Premier, it is understood, does not want to visit India at the same time as his visit to the United States because this would give the impression

that he is just stopping off on his way home from the American visit. He does not want to do this but wants to pay a separate visit to India.

Gandhi’s Views On
Industrialism

(Continued from page 122)

of consideration for our neighbours. If we have no love for our neighbours, no change, however revolutionary, can do us any good.

—Young India, 7.10.26.

I would destroy that system today, if I had the power. I would use the most deadly weapons, if I believed that they would destroy it.

I refrain only because the use of such weapons would only perpetuate the system though it may destroy its present administrators.

SAYINGS OF TOLSTOY

What kind of government there will be I do not and cannot know; I only know that nothing evil can result from following the higher guidance of wisdom and love, or wise love implanted in me.”

Latest News Of Roopanand’s Arrivals

THE MY MAGAZINE OF INDIA Tamil film stars story (true)	1	6	MURTHIES OF ALL DESCRIPTIONS, Marble, Bronze, Silver	
WEE’LY OF INDIA The pictures you long to see of to-day	2	0	God and Goddess	7/6, 10/-, 12/-, 25 0.
PESUM PADAM & KALAYA you will be proud to buy	3	6	KHARTAIL in pairs special for Kittans, Bajans etc. pr.	25 0.
FILM TARE A magazine-stars from heaven to earth	3	6	DIOLAKS for quawal, weddings, Holi Bajan	£8 10 0
INDIAN INFORMATION You will be wise to read and see	2	0	THUBIA & DOOGIE for all occasions	£8 10 0
THE MARCH OF INDIA Is your future	4	6	HARMONIUM best make Rama Flute	£18 10 0
THE INDIAN ANNUAL Year by year India progress	7	6	PORTABLE HARMONIUM for the Ramakrishna	£25 10 0
PICTURE POST All about the South Indian film in market you see	2	6	Divine Service. Flute of all designs	2/6, 4/6, 6/6
FASHION FOR FUTURE INDIAN WOMAN Style. Blouse and Jumper Choli Pattern Book, Easy Diagram to cut and, make your own as pattern designs	4	6	Side Playing	15/-, 25/-, and 32/6
ROOPANAND’S FESTIVAL CALENDAR for 1961 increasingly popular	1	6	FAMOUS PUBLICATION IN BOOKS	
DAILY DIARY in Hindi and English with every good-wisher	3	6	HOUDINI, the greatest magician and his works detailed at last	26 0
KASI HINDI PANCHANGS Bombay	2	9	MY INDIA a book of proud people with dignity	24 0
VISSWANATH and SHIV PANCHANGS	7	6	YOGA for health A sound mind you will have with this book	26 0
HAWAN SAMAGREE Pure best arranged from Holy Land of India	5	6	AKBAR AND BIRBAL STORY now told in English	2 9
THARI LOTAS Real Indian design made in India per	45	0	HATIM THAI a story book believe it or not	12 6
REHAI STANDS FOR BOOKS Ramayan and Koran and Holy Scriptures...	25	0	BEHOLD THE EARTH MOURNS can you believe it	12 6
RUDRUSHI MALA and many others 4/6, 5/6, 10/6, 12/6, 25/-			“INDIAN DELIGHTS” our Indian women’s gift	19 6
			CURRIES OF INDIA what a spice tastes	7 6
			RAMAYANS for boys and girls, men and women	2/6, 10/6, 11/6
			MODERN MARRIAGE a book for every young man and woman	14 9
			INDIANS IN NATAL by Dr. Hilda Kuper	30 0

FOR THE LATEST FILM RECORDS OF ALL YOUR FAVOURITE TUNES TRY US FIRST
WE CARRY THE LARGEST STOCKS OF LOCAL RECORDS, AND FROM INDIA
BOOKS OF ALL SORTS, INDIAN, ANCIENT, HISTORICAL, ARE SOLD BY US

D. Roopanand Bros.

PHONE 20707

— MUSIC SALOON & BOOKSELLERS —

P. O. BOX 2524

85 Victoria Street, DURBAN

Full Text Of Nehru's Views On Union's Exit

(Continued from front page)

with a measure of courtesy and decency, well, it brought relief. It is a relief and we are glad it is over and settled.

Question: On that point, could you tell us what you feel the effect will be on the Commonwealth?

Dynamic Thing

Answer: I have no doubt whatever that the effect will be to strengthen the Commonwealth in every way. Certainly, in talking about Asia and Africa the general feelings will be in favour of the Commonwealth and many people who criticise the Commonwealth for such things that have been happening in South Africa will not be able to do that any more. The Commonwealth is a dynamic thing which can ultimately face even difficult problems like this.

Question: Do you envisage a possible return of South Africa to the Commonwealth should there be a change in the Government's attitude to make this return possible?

Answer: It would be a good thing if changes occurred to enable South Africa to return. We have no grudge against the country as such or the people in South Africa but the policies which were pursued as definite official policies, we think, were very bad, and in fact completely out of date with the modern world. They have no relation with the modern world. They can only create conflict. Now if there was a turn in a different direction...in what particular way or detail I can't say that.

Question: Would you say the issue of South Africa is now settled so far as the Commonwealth is concerned or will you work for a joint or common attitude of individual members of the Commonwealth towards South Africa?

Answer: I cannot say that. As a Commonwealth issue it is settled; it is not an ever-present issue. I do not know what shape it might take in the future. The matter may come up, but otherwise, it was an ever-present issue, an ever-present irritation and conflict. That will not occur. I suppose your question is about separate relations?

Question: About various bilateral agreements.

Answer: Certainly that is a matter for each country. I might

tell you that as it happens, it is almost exactly 50 years ago this year that Mr. Gandhi started his campaign in South Africa on this issue. But, of course, that was confined then to the treatment of people of Indian descent in South Africa, that is South African nationals of Indian descent. In 1911 he started that; it is a long time ago, and it took various shapes, and then it became merged rather into the larger issue of the racial policy as regards non-whites. The African issue came up. Every year since 1946 we have put forward a resolution in the United Nations on this issue and we are continuing the issue in this way, and what is more, the United Nations has passed it by a two-thirds majority. It has had no effect.

The Impact Of Tolstoy On Gandhi

(Continued from page 124)

regarded all schemes for the amelioration of the poverty of the masses by the philanthropy of the rich, while they themselves shirked body labour and continued to live a life of luxury and ease, as hypocrisy and a sham. If men only got off the back of the poor, he said, much of the so-called philanthropy would be rendered unnecessary. And with Tolstoy to believe was to act. So, in the afternoon of his life, renouncing his life of luxury and ease, he took to a life of toil and hard labour. He took to boot-making and farming, at which he worked hard for full eight hours a day. But his body labour did not blunt his intellect. On the contrary, it rendered his intellect all the more keen and resplendent. It was in this period of his life that he wrote his most vigorous book "What is Art", in the intervals saved from the practice of his self-chosen vocation.

DRY RED CHILLIES

Dry Red Chillies and ground Chillie powder at market price always available.

Garlic 25lb pocket at 6c lb. Also Africans' long handle brooms R. 2.50 per dozen

CASH WITH ORDER

Write to:

MAARMANS (Pty) Ltd.

Box 26, Phone 128.
BRITS. Transvaal.

Books For Sale

Sixty Years After (Natesan)	15c
Public Finance	20c
Eminent Americans	75c
Bapu's Letters To Ashram Sisters	
—By Kaka Kalelkar	25c
Gandhi Techniques in the Modern World	
—By Pyarelal	15c
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	10c
My Dear Child—Gandhiji	38c
My Religion—Gandhiji	50c
Story Of The Bible—S. K. George	85c
Key to Health—Gandhi	15c
At the Feet of Bapu—Chandwala	85c
Preparation For Science—R. B. Gregg	25c
Bapu My Mother—Menon	15c
Nature Cure	20c
Diet and Diet Reform—Gandhiji	50c
Gleanings—Mira	15c
Selections from Gandhi—N. Bose	R1.00
Bhoo dan Yajna	20c
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	20c
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	15c
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	25c

Obtainable From:

"Indian Opinion"

P. Bag, Durban, Natal.

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	45c
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	R1.00
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shah	R1.50
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	50c
A PROPHET OF THE PEOPLE	
—T. L. Vaswami	35c
KRISHNA STORIES	
—T. L. Vaswami	75c
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	20c
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA	
Facts And Facts—Stanley Powell	50c
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	R2.30
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT	
—An account of the trial of the Officers of the I.N.	R1.40
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	25c
FAMOUS PARSIS	75c
COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	R2.50
INDIAN CHRISTIANS	
—G. A. Natesan	75c
SEVEN MONTHS WITH GANDHI	
—Krisnadasi	R1.25

Obtainable from:

"Indian Opinion,"
P. Bag, Durban, Natal.

fifty years ago...

April 1911

Asiatic Registration Supreme Court Decision

(From The Indian Opinion, April 29, 1911)

IN the Transvaal Provincial Division of the Supreme Court on the 19th inst., before Sir Wm. Smith and Mr. Justice Mason, the case of Rex v. Abdul lah was brought up for argument and review.

Mr. Sutton for accused, Mr. C. W. de Villiers for the Crown.

The point raised in argument in this matter was whether, the accused having been charged under Section 9 of the Act 36 of 1908 for an offence for which there was a penalty under Section 8, he should have been dealt with also under the general penalty clause Section 18. Counsel for the prisoner submitted that as the indictment was under section 9 for an offence for which there was an adequate remedy provided, in case he either failed to obtain a certificate, or was without a certificate, or, having a certificate failed to produce it, the Magistrate exceeded his powers in sentencing him also under the general penalty clause.

For the Crown, it was contended that the Magistrate's order was irregular in that accused was sentenced to fine and imprisonment under the penalty clause; and also to deportation, under Sect 8, that the sentence, as far as concerned deportation, was clearly not a matter of criminal procedure but of administrative procedure, and that the Magistrate had no jurisdiction, while trying a criminal case, to make an order for deportation. With regard to Section 9, that applied to every Asiatic, regardless of the fact whether or not he were the lawful holder of a certificate; Section 18 was a purely a criminal contravention of the Statute, making it an offence for an Asiatic not to comply with the provisions of the Act, and if he failed to comply then he was liable to criminal penalties. The words used "except where otherwise specified" referred to criminal penalties and in effect the section meant any Asiatic failing to comply with any requirements of the Act should on conviction be liable to certain penalties unless it was stated

that he was liable to other penalties of a criminal nature.

In giving judgment, Sir Wm. Smith said in this case an Indian was found in the Transvaal and a certificate of registration demanded from him; and also he was required to give particulars of identification mentioned in Section 9 of the Act. He did produce the certificate, which was shown not to be his own. He was charged before the Magistrate under Section 9 with failing to produce the certificate of registration of which he was the lawful holder, and the Magistrate sentenced him to be fined £30, or, in the alternative, imprisonment, and also ordered him to be deported from the Colony. It was admitted that the order for deportation should have formed no part of the judicial sentence for the offence with which the prisoner was charged, and the point of review was whether, having regard to the provisions of Section 18 of Act 36 of 1908, it was competent for the Magistrate to impose the penalty of fine or imprisonment or whether the only proceedings that could be taken against the accused for failure to produce the certificate of which he was the lawful holder was the procedure pointed out in Section 8, namely deportation.

It was contended for the accused that the last sentence of Section 9 referring to Section 8, provided a penalty for the breach of Section 9, which the Asiatic committed, and that, the penalty being specified in Section 9, the penalty provided by Section 18 could not be imposed. On the other hand it had been pointed out that the procedure with regard to deportation was purely an administrative matter, and formed no part of the sentence to be imposed by a Magistrate; that Section 18 expressly dealt with the matter of penalties for criminal offences and, where it said "except where otherwise specified," referred to similar penalties for criminal offences. Under Section 15 there was a penalty of £500. If that had not been there (the person con-

victed under Section 15 would of course have been liable to a penalty of £100 under Section 18. Therefore there were provisions in the Act specifying other penalties than the penalties provided in Section 18.

There was great force in the contention for the Crown, that Section 11, where it said "except where otherwise specified," did not refer to the administrative order of deportation which could be made under Section 8, and there was no provision in the law which made it a criminal offence for an Asiatic, the lawful holder of a certificate failing to produce it when required, unless Section 18 referred to Section 9, and Asiatic might go on indefinitely, when called upon to produce his certificate of registration, refusing to do so and, when brought before the Magistrate

to be deported, he might produce his certificate and so escape deportation, and thus go on evading the authorities in that way for ever unless the construction contended for were the correct one.

On the whole Section 18, where it said "except where otherwise specified" referred purely to penalties, and, the question raised by the review must be answered in favour of the Crown.

Mr. Justice Mason concurred.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1854

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

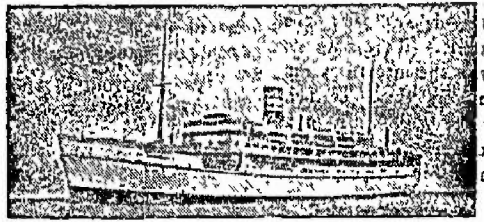
WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

83 West Street, JOHANNESBURG.

B-I

Sailings Between
East African Ports
Karachi And Bombay

S.S. Karanja due 5th May.

Sails 10th May 1961

PASSAGE FARE FROM DURBAN TO BOMBAY

First Class	single	with food.	...	R.235.50
Second	"	" "	...	R 157.0
Third Class	with food.		...	R 79.50
Third Class	without food		...	R 69.0

For further particulars apply to—

Shaik Hamed & Sons

(Pty.) Ltd.

390 Pine Street, — Durban.
Telephone 20432, Tel. Add. "KARAMAT."

*

ધર્મ અને તપ, યોગ અને યજ્ઞ તથા જીવનનો મુખ્ય આધાર માત્ર સત્ય જ છે. સત્ય જાણ છે. સત્યને મરતક નમાવી વારં-વાર પ્રણામ કરો.

—ગાંધીજી.

પુસ્તક પદ મુ—અંક ૧૬

તા. ૨૮ એપ્રિલ, ૧૯૬૧.

શુક્રેક નક્ષત્ર સેન્ડ-૪

આપણું સામાજિક જીવન યજ્ઞની ભાવના ઉપર જ ટકી શકે છે. અન્ય ઠોઠ વ્યક્તિ શાંતિ-સન કુસોની નેમ અંશારથી દુર-સુદુર એકાંતમાં જીવન વિતાવતા હોય, તે તે નેટલો પરિશ્રમ કરશે, તેટલો લાભ તે ખુદ મેળવશે. પરંતુ જ્યારે આપણે સમાજ રચીને સામુદાયિક જીવન જીવવા લાગીએ છીએ, તો કદી પણ આપણા પરિશ્રમ ના બંધાં ફળ ખુદ મેળવી શકતા નથી. ઠોઠ વખત આપણને વધુ મળે છે, તે કદી જોણું. એટલું જ નહિ, પરંતુ નેમ જ સહિષ્ણુતા એ પદાર્થ એક જ યજ્ઞને પોતપોતાની મતિ પર ચાલે છે, તે ધર્મજીના કારણે પરિશ્રમનું ફળ એક અંશ નિષ્ફળ જાય છે, તે જ રીતે માનવ સહિષ્ણુતા પણ સંધર્મજીના કારણે ફળની દૃષ્ટિથી આપણા વ્યક્તિમત પ્રબંધનો પૂરો લાભ આપણને નથી મળતો—તેનો પશુ એક અંશ નિષ્ફળ જાય છે. વ્યક્તિની દૃષ્ટિથી થોડો પરિશ્રમ નિષ્ફળ જતાં પણ સમાજની અવસ્થાને માટે તે નિષ્ફળ પરિશ્રમ આવશ્યક છે. આ નિષ્ફળ પરિશ્રમને આનંદથી સ્વીકાર કરી લેવાનું નામ જ ધર્મ છે.

મારી દૃષ્ટિથી સત્યયુગ તે યુગનું નામ છે, જેમાં બધાં અર્થોત વધારે લોક આ પ્રકારના ફલત્યાંતની આવશ્યકતાનો સ્વીકાર કરે છે અને સંધર્મ તે એટ રૂપે સમાજના ચરણો પર મૂકી દઈ છે. જ્યારે બધાં આવા સમાજ ઉપયોગી પરિશ્રમના બોળને વહેંચી લઈ છે, સારે ઠોઠ એક વ્યક્તિ યા વર્ગના ઉપર હલકી વધારે ભાર નથી પડતો અને જીવન, સુખ અને દુઃખ વિના પચાર થાય છે. આના કારણે સંધર્મજીનું પ્રમાણ પણ જોણું થઈ જાય છે, તેનાથી નિષ્ફળ પરિશ્રમની આવશ્યકતા પણ તેટલી જ જોણી રહે છે.

અને પરમાર્થની દૃષ્ટિથી તે ઠોઠ પરિશ્રમ નિષ્ફળ જાય જ શકે. તેનું ફળ આપણને સામુદાયિક જીવનમાં પ્રાપ્ત થાય છે અને તે જોણું જનીને પ્રાપ્ત થાય છે. આથી સત્યયુગમાં સમાજ સુઝવે જનતો જાય છે.

સત્યયુગના નેતાનું પ્રથમ કર્તવ્ય એ જોવાનું છે કે વ્યક્તિ યા વર્ગના વિભિન્ન મતબંધોના કારણે જે સંધર્મજી ઉત્પન્ન થાય છે તે જોણું થાય, ધર્મ નહિ. એથી પોતાનું જીવન તે હમેશા

સત્યયુગ અને કલિયુગ

(લે. શ્રી જનક દેવે)

[શ્રી જનક દેવેનો આ લેખ આંતરભાષા પાઠાવલીમાંથી લેવામાં આવ્યો છે. આ પુસ્તક હિંદીમાં છે. શ્રી જનક દેવે યુજ્જ્વલ, સંસ્કૃત, અંગ્રેજી અને હિંદી ભાષાના એક વિદ્વાન છે. શ્રી જનક દેવે સાથે મારો અંતર પરિચય છે. અમારો સંબંધ યુર શિષ્યનો હતો. એક શિષ્ય યુર તરફ જે માનની દૃષ્ટિથી જુએ તે દૃષ્ટિથી હું હમેશાં શ્રી જનક દેવે તરફ જોઉં. મારામાં રાષ્ટ્રીય ભાવના ઉત્પન્ન કરનારા તેઓ હતા. એમની સાદી રહેણી કરણીએ મારા ઉપર ઉડી છાપ પાડી હતી. વિદ્યાર્થીઓ તરફ સહાયબલિ અને સમભાવથી તેઓ હમેશાં જોતા—વિદ્યાર્થીઓમાં તેઓ વિદ્યાર્થી તરીકે ફરતાં. આ સિવાય તેઓ એક ખાગેરા દેહ મહત અને સેવક છે. સમાપ્રદ આદેશનોમાં તેઓ એ હમેશાં ભાગ લીધો હતો. નવસારી હાઈ-સ્કૂલમાં તેઓ શિક્ષક તરીકે હતાં સારે અને એમનો પરિચય મળ્યો. ૪૨'ના સલામક વખતે મને એમના તરફથી ધણી કિમતી સલાહ મળી હતી, જે આજ સુધી હું જૂલી યજ્ઞનો નથી. એમનો આ હિંદી લેખ હું બાબંતર કરી વાચક સમક્ષ રજૂ કરું છું.

—શ્રી નરવરલાલ બાબેનિયા.]

દલિતો અને પીડિતોના પક્ષમાં જ નાખ્યાં કરે છે. તે નેતા જનવા માગે છે, તે સમાજના રક્ષણ માટે, અધિકાર પ્રાપ્ત કરવા માગે છે તે નિષ્ફળ પરિશ્રમના બોળને ન્યાય વહેંચણી કરવા માટે અને જ્યારે તે વહેંચણી કરે છે સારે અધિકારીકે જોએ પોતાના કાંધ ઉપર રાખી લઈ છે અને તેમાં ધીરવ માને છે. આમ-લોકો પણ તેને વિશ્વાસની દૃષ્ટિથી જુએ છે, પોતાના હાથે જ તેના મરતક પર મુઠક મૂકી દઈ છે અને તે યુગટ પંડેરીને પણ સેવક રહે છે. પરંપર વિશ્વાસની આવી દુનીયાનું નામ સત્યયુગ છે.

કળિયુગમાં લોકોનું આચરણ બિલકલ આનાથી વિરુદ્ધ હોય છે. ધણી ખરા નેતાએને પોતાની જવાબદારીને ખ્યાલ સુધાં નથી હોતો. સામાજિક બોળની અવધા અને બીજાં લોકોની ધીક ઉપર સ્વચાર થવા માટે તેઓ મોટાં જનવા માગે છે, તેઓ અધિકાર પ્રાપ્ત કરવા માગે છે, તે પણ પોતાને સ્વાર્થ સાધવા માટે અને બીજા પર હુકમ ચલાવવા માટે. તેઓ સામાજિક જવાબદારીને ઉપદેશ તો આપતાં કરે છે, પરંતુ તેઓની દૃષ્ટિથી જવાબદારી બીજા બંધાની છે અને અધિકાર બધો તેમનો, તેઓ આમળ વધીને પોતાના હોંશાનાં કારણે પોતાને ખાસ અધિકારો હોંશાનો દાવો કરે છે. એનું પરિણામ એ આવે છે કે અચકત અને મુખ

અને શેડા સાધુ પ્રકૃતિના લોકો કિવાય બધા નેતા જનવાની સ્પર્ધામાં પડી જાય છે. અધિકાર બધાને જોઈએ છે, જવાબદારી ઠોઠ ઉઠાવવા માગતુ નથી. સામાજિક બોળને હરેક ટાળતા હોય છે. એનાથી તે વધે છે અને આખરે અશકતોના માથા ઉપર જ આવી પડે છે. ઠોઠ સાધુ-સંત યા ઠોઠ સહૃદયી તેમાં ભાગ લઈ છે, તે સત્કારીઓને તે દુસ્ખન-સમ લાગે છે અને અંતમાં તેને હુસ પર ભોમ આપેવા પડે છે.

કળિયુગમાં યાકિંદાઓ માણસે સત્તાના રચાન પર અધિકાર તો મેળવી લઈ છે, પરંતુ લોકોના હલકામાં તેઓ રચાન પામી શકતા નથી. લોકો તેઓને અવિશ્વાસની દૃષ્ટિથી જુએ છે. લોકોને તિરસ્કારની દૃષ્ટિથી જુએ છે. પરંપર અવિશ્વાસના કારણે બધાં પોત પોતાના કામને અદલો વળન કરી દેતા મેળવવા માગે છે. વ્યક્તિઓના ખેંચતાજીને લઈ જુઓ ઉત્પન્ન થાય છે અને પછીથી સહકારના રચાને સ્પર્ધા, જવાબદારીના રચાને અધિકારની ભાવના, અને એકતાની જવાબદારી દુટના નમારાં વામવા માંડે છે.

એનાથી જુઓ, વર્ષેક અને સંધર્મ નો ભેદુરો અવાજ આવે છે. લોક એકતાના નામે નિશાન જૂંધાઈ જાય છે અને જીવનનો પરમ સિદ્ધાંત સંધર્મજી જ માની લેવામાં આવે છે. એનાથી પ્રત્યક્ષ કળિયુગ ઉત્પન્ન થાય છે. આ

સંધર્મ ઠોઠ ઠોઠ વખત એટલો વધી જાય છે કે તેમાંથી કલેચ અને માતના આની અને તેની સાથે સાથે વિદ્રોહની એક એવી અગ્નિ પ્રકટ થાય છે જે સમાજમાં મોટી અશાંતિ ફેલાવી દઈ છે, અને સામાજિક જીવનના પાયાને બધમાં નાખી દઈ છે.

આપણાં ઋષિ-મુનીઓએ સમાજને ચાર વર્ણોમાં વહેંચ્યા છે—બ્રાહ્મણ ક્ષત્રિય, વૈશ્ય અને શૂદ્ર, હરેક વર્ણનાં જે કર્તવ્યો જાણ્યાં છે, તેના આધાર પર આપણે આ ચાર વર્ણોની વ્યાખ્યા આ પ્રકારે કરી શકીએ છીએ.

(૧) જે વ્યક્તિ યા વ્યક્તિ-સમુદ્ધ સમાજ પાસેથી જોઈમાં જોણું લઈ તેને વધારેમાં વધારે આપે છે, તે બ્રાહ્મણ છે, તે જે લઈ છે તે પણ સમાજ સેવાને માટે પોતાની શક્તિ કામચ રાખવા માટે. તે ખાય છે તે પણ યજ્ઞની ભાવનાથી. ધર્મીય અને મહાત્મા ગાંધી જેવા મહાત્માજ સાચાં અર્થમાં બ્રાહ્મણ છે. (૨) જે સમાજ પાસેથી બહુ લઈ છે અને તે પાણું પણ ખૂંચ આપે છે તે ક્ષત્રિય છે. તે દિગ્વિજય કરીને ધન દાલત પ્રાપ્ત કરે છે, અને પાછળથી વિષજીત યજ્ઞ કરીને પોતાની સારી શોધત, મરીણો, બ્રાહ્મણો અને વાયકોમાં વહેંચી દઈ છે. યુધિષ્ઠિર, રણુ, સમ્રાટ દર્બે વગેરે રાજાઓ સાચા ક્ષત્રિયો હતાં. તેઓ સુખ પણ ભોમવે છે અને કષ્ટ પણ ઉઠાવે છે. (૩) જે વૈશ્ય છે તે સમાજની પાસેથી જેટલું લેવાઈ એટલું લઈ છે, સુખ ઉપજોગ કરે છે અને જે ખચે છે તે જમા કરી રાખે છે; પરંતુ જ્યારે નાનાં-મોટાં સામાજિક સંકટો ઉપરિચત થાય છે, ત્યારે તે ખુસ્લુ મન રાખીને પોતાની મુડી સમોજના ચરણોમાં ધરી દઈ છે, અને પોતાનો વેલકનો લાભ કરીને સમાજના દુઃખમાં સમભાગી મને છે.

(૪) જેને સામાજિક જવાબદારીનું કંઈ ખાન જ નથી, જે પોતાના સંકુલિત જીવનમાં જ વિવસે વિતાવે છે, તે શૂદ્ર છે. એક પાંચમે વર્ણુ પણ બને છે, જે સમાજના સંકટોથી પણ પોતાને સ્વાર્થ સાધવા માગે છે; તે અનાર્થ છે. જ્યારે સમાજમાં બ્રાહ્મણ-ક્ષત્રિય અધિક હોય છે અને તેનું અધિ-પત્ય પણ હોય છે, સારે સત્યયુગનો પ્રભાવ દેખાય છે. તેનાથી ઉલટું જ્યારે સમાજમાં શૂદ્ર અને અનાર્થજીતનું ભેર વધે છે ત્યારે કળિયુગની પ્રતીતિ થાય છે.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૮ એપ્રિલ, ૧૯૬૧.

અમાનવ લૂંટ

દક્ષિણ આફ્રિકા દેશ નાણી સરકારના નયુના તરફ એટલો ઝડપથી લાય છે કે વિશ્વમાં એ વર્ણુવા માટેના શબ્દો પશુ તેના અર્થો શુભાવી બેઠા છે. અપીલ કોર્ટના ચુકાદા ઉપરથી એ સમજાયો. અપીલ કોર્ટે ગ્રૂપ એરીયા બોર્ડના અપીલને માન્ય રાખી ચુકાદો આપ્યો છે. એ વાદ કરવા જેવું છે કે થોડાક નામાંકિત હિંદીઓએ સુપ્રીમ કોર્ટ પાસે અરજ કરી હતી, કે એરિયા-બોર્ડે ગોરા વિસ્તારમાં રહેલી તેમની મિલકત ખાલી કરવાનો જે હુકમ આપ્યો છે તે રદ કરવો. જે લોકોને આ હુકમ લાગુ પડ્યો તે લોકોએ સુપ્રીમ કોર્ટ ઉપર અરજ ચોકલી અપીલ કરી કે અમારી વાત ગ્રૂપ એરીયા બોર્ડે ધરાવે સાંભળી નથી, અને આ હુકમથી અમને ખૂબ અડચણ લાગુ પડશે અને, એ સિવાય અમારા માટે યોગ્ય જગ્યાની બંદોબસ્ત પશુ બોર્ડે કરી નથી. આ અરજીને સુપ્રીમ કોર્ટે ટેકો આપ્યો અને એનાથી હાલકાય ગ્રૂપ એરીયા બોર્ડે અપીલ કોર્ટ પાસે અપીલ કરી. આ અપીલ કોર્ટ જે “સરકાર”નો હાથો, અને બહલામાં “બોર્ડ”નો પશુ હાથો છે, તેણે બોર્ડની અપીલ માન્ય રાખી, અને સુપ્રીમ કોર્ટનો ચુકાદો અમાન્ય કર્યો. આ તો ન્યાયનો વ્યભિચાર કર્યો કહેવાય.

આ કાયદાને ટેકો આપતાં તે વખતના મીનીસ્ટર એન્ડ ઇન્ડિયન મી. ડોલ્સ જાહેર કર્યું હતું કે આ કાયદો એવી રીતે લાગુ પડાયે કે જેથી કોઈને પશુ તુકશાન નહિ થાય. આ જાહેર કોર્ટ ઉપર હિંદી લોકોને બરોસો ન હતો, અને આજે અપીલ કોર્ટના ચુકાદાથી એ અભિશાસ ખરો પડ્યો. ન્યાય પસાર કરતાં આ દેશના ઉચ્ચ ન્યાયાલાયના ન્યાયાધીશોએ ચુકાદો આપતાં જાહેર કર્યું છે કે આ ગ્રૂપ એરીયાનો કાયદા પસાર કરવામાં સરકારે વાગ્યું હતું કે લોકો તરફ અન્યાય થયો. ડો. ડોલ્સની ખાતરી મળવા છતાં આ ટીકા થઈ હતી. હિંદીઓએ પશુ ટીકા કરી કે તેમની વાત સાંભળવામાં નથી આવી. આ ચુકાદો સ્પષ્ટ કરી દઈ છે કે ગ્રૂપ એરીયાના કાયદાથી લોકો શોષાઈ જશે. અભ્યાર સુધી હિંદી જનતા એમ માનતી હતી કે ગ્રૂપ એરીયા બોર્ડ તેમની વાતો ગિન-પક્ષપાતથી સાંભળશે, પરંતુ તે હવાઈ-કિલ્લા નીકળ્યા. હવે એ ચોખ્ખું બન્યું છે કે આ બોર્ડ પાસે પ્રતિનિધિત્વ ચોકલવું અને ગિન-પક્ષી ચુકાદો મેળવવું એ એક તરંગ છે. સરકારની આ ગ્રૂપ એરિયા બોર્ડ એક ભવાઇ છે—ત્યાં કેવળ ભવાઈનીજ આશા રાખી શકાય. વિશ્વમાં ન્યાયના નામે યતો આ પહેલો જ ભવાડો છે. એના કરતાં તો ગ્રૂપ એરિયા બોર્ડ હિંદી પ્રતિનિધિઓને નહિ મળવાનું કહે એમાં જરાતરા સમ્યર્થ રહેલી છે. ડો. ડોલ્સની ખોટી ખાતરીઓ હિટલરની ખાતરીઓ જેવી છે. એનું મહત્વજ નથી. અપીલ કોર્ટનો ચુકાદો ઉપરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે આ ગ્રૂપ એરીયા બોર્ડ પાસે ખૂબજ સત્તા છે અને તે આ સત્તાથી એક સંપૂર્ણ સરસુભ્યાર-શાહી બોર્ડ બની છે; અને તે સત્તા પાસે વિવેક અને ન્યાયની માગણી કરવું એ ભૂલ ભયું છે. એ તો પોતાની સત્તાથી હિંદીઓને તરંગમાં આવે તેમ કચ્છી નાખી બીખારી બનાવી દેશે. આ બોર્ડના અમલદારોને એ-અમાતુપી કૃત્ય કરવા માટે સરકાર ખૂબજ પગાર અને ઉચોજન આપે છે. હિંદીઓ આની સામે કંઈ કરી શકે એમ નથી. તેઓ પોતાના ચુલાઓ અને ઘરોની બોર્ડ તરફથી યતી અમાનવ લૂંટ ના વટોળમાં સપડાયા છે. એ છતાં પશુ સરકાર કહે છે કે તે સંસ્કારી અને કોમિયન છે.

કહુને ભોગ ને મહુને પ્રસાદ!

હાલ ધર્માધિકારી

ગાંધીના ટ્રસ્ટીશિપના વિચાર વિશે લોકો અને તેમ હવે છે અને અને તેમ બોલે છે. તેઓ એમ માને છે કે ટ્રસ્ટીશિપનો અર્થ એ છે કે જે ધન તમારી પાસે છે તે ધન સમાજને સાથે એ એમ માનો અને પછી એ ધન વધારતા બંધો. સમાજ સાથે છે, તો એને સાથ વધાઈ છે. ટ્રસ્ટીશિપનો અર્થ એ કરી દીધો છે કે વ્યાજ પશુ લેતા બંધો અને એ ધનને વધારતા પશુ બંધો. માત્ર અંતર્માં એનો ભોગ ભગવાનને યગવતા બંધો—એમ આપણે નથી યગવતાં સવા શેર મોઠાઈનો ભોગ મહાવીરજીના મંદિરમાં ભોગ યગવી દીધો. એક રોડે મૂકી દીધો પછી બાકીના બધા આપણા જ! એ તો બધે એમનો પ્રસાદ!

તમે શું એમ સમજો છો કે જે માણસે સત્ય-અર્થસાધુ પ્રતિપાલન વ્રત નાં રૂપમાં કર્યું, તેણે આખરે ટ્રસ્ટી-શિપનો અર્થ આવો કર્યો દેશે? બારે અન્યાય છે એ માણસ પર આ તો. એને ખ્યાલોય હશે ખરો કે ટ્રસ્ટીશિપનો આવો અર્થ થઈ શકે?

ટ્રસ્ટીશિપનો અર્થ એ છે કે પરપરા થી અથવા પરિસ્થિતિથી જે ધન તને મળ્યું છે તેને બીજાનું સ્વછલને જલ્દી તેમાંથી મુક્ત થઈ જા. નહીં તો ટ્રસ્ટી-શિપનો કોઈ અર્થ જ નથી.

મૂડીવાદી સમાજ વ્યવસ્થા તરફ પશુ માર્ગ છે. એને સાથે સંસ્કારના વિસર્જનની જરૂર છે. તે શી રીતે થાય? તો તે વ્રતનિષ્ઠાથી શું ભેષ્યે. એટલે કે વ્યક્તિનું શુદ્ધીકરણ પશુ શું ભેષ્યે. કાંતિની પ્રક્રિયામાં જ વ્યક્તિની ચિત્તશુદ્ધિની ચેલના એને જ હવે-પરિવર્તન કહે છે.

તેથી આંખીએ એમ કહ્યું કે હું એમ કહ્યું છું કે આ જે પરિવર્તન થાય, જે સંક્રમણ થાય—મૂડીવાદી વ્યવસ્થાથી શ્રમનિષ્ઠ વ્યવસ્થા તરફ—તે વ્રતની પ્રક્રિયા દ્વારા થાય. માટે આજે જેને વંચપરંપરાત અધિકાર વડે કે કાપડા વડે સંપત્તિ મળી ગઈ છે, અથવા જેમણે પહેલાંથી ખરીદી કે કમાઈ લીધી છે, તેમને આંધી કહે છે કે એ સંપત્તિને પોતાની ન માનશે, સમાજની ચાપણ સમજો. અને એનો અર્થ એ નથી થતો કે તમે એને વધારતા બંધો. એનો ખરો અર્થ તો એ છે કે તમને શિકર થવી ભેષ્યે. હું ક્યારે આ સમાજને પાછી આપું, ને ક્યારે માઈ ચિત્ત થાત થાય. ત્યાં સુધી એવેની થવી ભેષ્યે, પેલા ક્યારે કહ્યું હતું ને કે હવે મારો આત્મા ખૂબ થાત થઈ ગયો છે. તેનો સાંતિ

બધે કોઈની ચાપણ મેં પાછી સોંપી હોય તેવો સાંતિ. આ સમુદાય હવે ભય છે, તો બીજાનો ન્યાય, બીજાની ચાપણ મેં પાછી આપી હોય એમ મારો આત્મા હવે સંતુષ્ટ છે.

તમે જે એમ માન્યું હોય કે ટ્રસ્ટી-શિપનો અર્થ એવો થાય કે જેનોમાં સંસ્કર કરવાની કુશળતા છે, તે સંસ્કર ને વધારતા ભય પછી એને સમાજનો માની લે અને પ્રસાદ તરીકે પોતે શીરાપૂરી લે અને બીજાને સાથે કોઈક કોઈક વાર બટકું શેરોમાં ફેંકી દે, તો એ સાવ ખોટી માન્યતા છે. એવો અર્થ એમના મનમાં કોઈ જ ન થઈ. આવો અર્થ કરનારે બહુ ખોટો અર્થ કર્યો છે.

વળી કેવળ ધનિક જ ટ્રસ્ટી નહીં હોય, શ્રમિક પશુ ટ્રસ્ટી જ છે. જેની પાસે બહુ સંપત્તિ છે, ધન છે, સંસ્કર છે, તે જ દક્ષ ટ્રસ્ટી નથી. જેની પાસે અલ્પ સંસ્કર છે તે પશુ ટ્રસ્ટી છે. તેણે પશુ પોતાની જાતને ટ્રસ્ટી જ માનવો ભેષ્યે. ભર્મા તે કામ કરે છે, તે કામ સમાજનું કાર્ય છે. તે કામનાં ઉપકરણો પશુ સમાજનાં છે. એનો તે ટ્રસ્ટી છે. આંખીએ પહેલાં શું કહીએ છીએ? ઉત્પાદનનાં સાધન ઉત્પાદનના કાષમાં હોવાં ભેષ્યે. પછી આપણે શું કહીએ છીએ? કે ઉત્પાદક પશુ એનો ટ્રસ્ટી થશે. એ ઉપકરણો તથા એ ઉત્પાદનનો તે પોતાની જાતને માલિક નહીં માને.

આંધી કહે છે કે તું જે કમાય છે તે પોતાની મહેનતથી કમાય છે, પશુ તારી પોતાની મહેનત વડે કમાયલા શેરો પર પશુ તારી અધિકાર નથી. જૂખનો અધિકાર છે. શેરોનો જૂખ સાથે છે, તારા પેટમાં જૂખ છે, એટલે જૂખનો અધિકાર શેરો પર જરૂર છે. પશુ તારા પોટમાં કોઈ જૂખો હોય તો તે વહેંચી દે! અધી હોય તો અધીયે વહેંચ. અરીય માણસ કે અલ્પસંસ્કર વ્યક્તિનું પશુ પોતાની મહેનતની ઉપજ પર અને પોતાની મહેનતનાં ઉપકરણો ઉપર સ્વામિત્વ નથી મનાવું. આવી નામ તે ટ્રસ્ટી-શિપ. એ સાખત ટ્રસ્ટીશિપ છે.

બલા, ઉચ્ચ અને રિખા વિચારોનો આદર કરો. ચોર, લુટારા અને સ્વચ્છને એતોવાર જ જેવી રીતે તમે આરજીને બંધ કરી દો. એ, તેવી જ રીતે, કુશલિ અને મહિન વિચારોનું આશ્રમન થતાં જ તેને મનમાં આવવા ન દો. હરેશાં સારાં કામ કરો, નેથી છુરાઈ તમારા મનમાં પ્રવેશી શકે નહિ.

—સ્વામી સીવાનંદ.

ભારત-ચીન સરહદ અંગેની આપણી નીતિ સફળ થશે જ

ભારતથી દમણમાં રોજ દાણ્યોરીથી જતી સેંકડો મણ ખાદ્ય વસ્તુઓ

નવી દિલ્હી : વડા પ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રે લોકસભામાં બહુમતીથી ભારત-ચીન સીમા પ્રશ્ન પર ચર્ચા કરીને ભારતની નીતિમાં 'બળ અને સહયોગ' ચીની સરકારને માન્ય પદ્ધતિ કરે એવી અંતિમ નીતિને હું અચકા માનતો નથી.

ભારતની ભરાપણ નમતું આશા વખર યાચી પરિસ્થિતિને વળગી રહેવાની નીતિ કેટલાક સતત પરિણામે લાવશે જ.

બધી સફળ થઈ છે કે અમેરીકા અને રશિયા જેવી 'મહાસત્તાઓ' જેઓ એક બીજાની સામસામે છે તેમણે પણ તેની કદર કરી છે.

અમેરીકી નીતિને આવકાર

શ્રી કેનેડી હેઠળની અમેરીકી સરકારની નીતિના પરિવર્તનને શ્રી નરેન્દ્રે આવકારતાં બહુમતીથી અમેરીકાની આ નીતિ આપણી નીતિની વધુ નજીક આવી છે.

પાકીસ્તાનનો ઉલ્લેખ કરતાં તેમણે બહુમતીથી હું માનું છું કે ભારત અને પાકીસ્તાન વચ્ચે હવે બહુ થોડી કમવાય પાકી રહી છે, પણ સરકારી રાફે કેટલાક પ્રશ્નો હજી પડેલા છે જેટલું હજી નિરાકરણ આવ્યું નથી અને તે વખતે વખત ધર્મણ પેદા કરે છે એ ખરું છે.

ભારતથી દમણ જતી ખાદ્ય વસ્તુઓની અને દમનથી ભારત આવતી વસ્તુઓની દાણ્યોરીનું પ્રમાણ વધી ગયું છે. ભારતથી દરરોજ ૧૫૦-૨૦૦ મણ અનાજ તેમજ શાકભાજી દમણ જાય છે અને દમણના ખર્ચરમાં તે વેચાય છે.

આ પરિસ્થિતિને અટકાવવાને માટે, ભારત સરકારે ભારત-દમણ સરહદ ઉપર નિમેશ ખાસ અમલદાર શ્રી હાન્ડુએ હુકમ કર્યો છે કે દાણ્યોરીને પડકારે અને જો તેઓ થોભે નહિ અથવા તો સામનો કરે તો તેમના ઉપર ગોળીબાર કરે.

જો કે આને જો મુશ્કેલ દેખાતું હોય છતાં જો સંભવિતતા અને અચકા લાગતી નથી અને એટલે જ હું સર્વોચ્ચ કોશિષ કરીને આ માર્ગ હું કે એની કદર (ચીન) કરે છે કે નહિ અને સમજે છે કે નહિ કે જો ભોલાને ખોટું પમણું મળ્યું છે અને એમાંથી પાછા ફરતું નોંધે.

શ્રી નરેન્દ્રે વિદેશખાતાની આજ્ઞાએ માટે આંતરની માંગણી પરની ચર્ચાના પ્રારંભ કરતા વધુમાં બહુમતીથી હું કે ભારતે જ્યાં મહાન દેશો વચ્ચે સાંધી નહિ શકાય એવી શાંત પાડે એવાં પમણાં ભરતાં અત્યાર સુધી દુર રહ્યું છે.

આ પ્રશ્ન પર ચર્ચાના દર્દી અધિકારી એના અહેવાલે બીજા દેશો અને ચીને ખુદ ચીની સરકાર અને પ્રજા સમક્ષ ભારતનો દાવો મહત્વપૂર્ણ બતાવ્યો છે.

લાએસ અંગે શ્રી નરેન્દ્રે બહુમતીથી હું લાએસનું ભાવિ તટસ્થ દેશ તરીકે નું જ છે એવું મોટા દેશોએ સ્વીકાર્યોથી એ પ્રશ્નના શાંતિમય સમાધાન માટે આશા બની છે. આ બનાવે ભારતની વિદેશ નીતિના વિભવનું ઉદાહરણ પુર પાડ્યું છે.

વડા પ્રધાને હર્ષનાદો વચ્ચે બહુમતીથી ભારતની તટસ્થતાની નીતિ એટલી

ભારત ઔદ્યોગિક સમાજ બનવાના માર્ગે પ્રયાણ કરે છે

અમદાવાદ :

અ. ભા' ૧૮મી સુતરાઉ કાપક પરિષદનું ઉદ્ઘાટન કરતાં વડા પ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રે કહ્યું કે ભારત ઔદ્યોગિક સમાજ બનવાના માર્ગે પ્રયાણ કરી રહ્યો છે પરંતુ તેની પ્રગતિના વેગને આધાર ભોલા તેમની જીવી પરંપરા અત વચારસરણીને તથા દે અને ઝડપથી પદલાતી જતી દુનીયામાં એળ પાડવાનું સામર્થ્ય દર્શાવે તેના પર રહ્યો છે.

શ્રી નરેન્દ્રે કહ્યું કે ભારત ઔદ્યોગિક સમાજ બને તે વિશે ઠોચના પણ મનમાં શંકા ન રહેવી જોઈએ. પછી તેમ યતાં પાંચ, દસ કે વીસ વર્ષ બંધે વેતી જાય. પ્રશ્ન માત્ર છે પ્રગતિના વેગના. આપણી પ્રગતિ જીવી પ્રણાલિકાઓના ત્યાગ અને ઝડપથી પદલાતી દુનીયા સાથે કદમ મિલાવીએ તેના પર તેનો આધાર છે.

મોટા દેશોએ પ્રયત્ન ઔદ્યોગિક પ્રગતિ કરી છે, કારણ કે ત્યાંના લોકો

એ જડ દ્રવ્યોદ્યોગ પર યજ્ઞને આધુનિક જનતાના વિશ્વાસને સમજી શકે એવું ટેકનિકલ અને વૈજ્ઞાનિક માનસ ફળવ્યું છે.

લોકો વધારે પડતા પરંપરામત માનસના અને ધર્મોત્થતામાં રમ્યાપમ્યા રથા હોવાથી જ ભારતને જૂતકાળ માં ધણું સહેતું પડ્યું છે. લોકો પ્રણાલિકાઓનો નાશ કરે એમ હું ધ્વજ્જીતો નથી પરંતુ તેઓ વિશાળ દ્રવ્યોદ્યોગ અપનાવીને ઝડપથી પદલાતી દુનીયા સાથે કદમ મિલાવતા રહે એમ હું ધ્વજ્જીતું છું.

આને તો વહીવટી તંત્ર સહિત દરેક પ્રવર્તિમાં ટેકનિકલ અને વૈજ્ઞાનિક માનસની જરૂર રહે છે. કાપડ ઉલોગે દેશના ઔદ્યોગિક વિકાસમાં ઘણો મહત્વનો ભાગ ભજવ્યો છે. એ જો આલ્હાદાક વિષય છે. હું ધ્વજ્જીતું છું કે અમદાવાદનો કાપડ ઉલોગ આધુનિક દુનીયા સાથે કદમ મિલાવતો રહે.

વૈદ્યુતીક તાંત્રિકાના વરકુક મામની દાણ્યોરીની ટોળી કે જેમાં મોટા ભાગ ના દાણ્યોરી અમેલ મામના છે તે ટોળીના માણસો વાપી આવી અનાજ લઈ જતા હતા. સરહદ ઉપર ચોકી કરતી સ્પેશીઅલ રીઝર્વ પોલીસ (એસ. આર. પી.) આ દાણ્યોરીને પડકારતાં દાણ્યોરીને પોલીસોના ઉપર પથ્થરમારો કર્યો હતો. પોલીસે સરહદ ઉપર ગોળીબાર કર્યો હતો અને તેમાં ડાબેલોના ભંગીઓ ધુધીઓ નામનો દાણ્યોર ગોળીથી ધાયલ થઈને મરણ પામ્યો છે અને તેણે ઉપાડેલું ચાર મણ જીવનું પોટલું પણ તેની પાસે જ પડેલું મળી આવ્યું છે. મરનાર ભંગીઓ ધુધીયાને વાપી લાવવામાં આવ્યો છે તેના યજ્ઞને પારડી પોસ્ટ-મોર્ટમ કરવાને માટે મોકલવામાં આવશે અને ત્યારબાદ તેના સમાને સોંપવામાં આવશે.

નવા પુસ્તકોની યાદી

સંસ્કારિતાને છાંપડે શી. ૩-૦
કોઈ ગોરા કોઈ કાળા શી. ૭-૦

ન્યુ ઈન્ડિયા એશ્યોરન્સ કુ. લીમીટેડ

ઇન્ડિયાની મુખ્ય કંપની

અમે વહીવટ કરીએ છીએ :-

આમ, દરીયાઇ, અવસ્થાંતર, મોટર, માલ, ચોરી, ઘર કુદ્દાંજ, ઘર માલિકી (સાથે) અદરમાત વિ.

સાઉથ આફ્રિકાની અંદર મુખ્ય અમલદારો

બલભાઈ રૂસ્તમજી એન્ડ સન,

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ, હરબન.

ફોન : હરબન ૨૫૮૪૫, ૨૮૫૧૩, ૨૯૮૪૪.

તમને ખબર છે

કે ન્યુ ઈન્ડિયા, ઈન્ડિયાની સૌથી મોટી વીમા કંપની છે.

કે ન્યુ ઈન્ડિયા ની ચાખાઓ ૪૫ દેશોમાં છે.

કે ન્યુ ઈન્ડિયા ની ૬૫ શાખાઓ કેવળ ઈન્ડિયા જ છે.

કે ન્યુ ઈન્ડિયા : આમ, દરીયાઇ અને અકસ્માત ઉપર ૬૦,૦૦,૦૦૦ પાર્લિંગ પ્રોતીયમ ભેગી કરે છે.

સહિસલામતી અને તાલ્કાલિક સેવા માટે

ન્યુ ઈન્ડિયા

સાથે વીમો ઉતરાવો.

દાંડીની પવિત્ર ભૂમિ પર બેસી બાપુના સિદ્ધાંતો આચરવાનો સંકલ્પ કરીએ

“મહાત્માજીનું જે રીતે મૃત્યુ થયું તે એમના જેવા મહાન પુરુષને ઊચિત જ હતું, એ મૃત્યુ વિરોધિત હતું. મામૂલી માનવી માટેક પચારીમાં... સૂતા સૂતા મૃત્યુ પામવાનું માંધીજી માટે લેશમત્ર ચોખ્ખું કે વ્યાજબી ન કહેવાય. મહાત્માજી જેવી વિભૂતિને તો એવું જ મૃત્યુ શોભે. તેઓ જે પ્રકારનું કાર્ય કરતા હતા તે બેતાં તેમના જીવનનો આવી રીતે જ અંત આવે. આપણે મહાત્માજીનું પુનઃ કરનારને મુખ બલે કહીએ પરંતુ આપણે મહાત્માજીના મૃત્યુનું રહસ્ય સમજવું જોઈએ. એનું કારણ તપાસવું જોઈએ.

એ કારણ છે ભારતની સાંપ્રદાયિકતા. એ ભયાનક ચીજ છે. અને હજારો વર્ષથી ભારતને પરેશાન કરી રહી છે. ભારતનો એ ઇતિહાસ છે કે ભારતે બ્યારે બ્યારે પારકા લોકોને અપનાવ્યા છે ત્યારે એ ઉચિત થયો છે અને બ્યારે બ્યારે એણે વાડામંથી કરી છે ત્યારે એનું પતન થયું છે. ભારતની ચઢતી પડતીની આ કહાણી છે.

દાંડીમાં કે દારીએ સવારે મહાત્માજી ના નાનકડા પશુ સુધક રમારકનું અનાવરણ કરતાં ભારતના વડા પ્રધાન શ્રી અવાહરલાલ નહેરૂએ ઉપરોકત શબ્દો ઉચ્ચાર્યા હતા. શ્રી નહેરૂ ધીરમંભીર હતા. એમના દિલમાં મહાત્માજી તથા ભારતના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના જે સ્મરણે ઉભરાતાં હતાં તેનું સ્વેદના એમના મુખ પરથી વાંચી શકાતું હતું. મહાત્માજીના સ્મારકનું ઉદ્ઘાટન કરતાં શ્રી નહેરૂએ રાષ્ટ્રપિતાને બગાડ્યાં આવી હતી. તેમણે ભાતભાતના બોલો ક્યાવી દષ્ટિ દેશની એકતા સુદઢ કરવાનો આ પવિત્ર ભૂમિ પર બેસી સંકલ્પ કરવાનો અતુરોધ કર્યો હતો.

સંકલ્પ કરીએ

શ્રી નહેરૂએ કહ્યું હતું કે મહાત્માજી મહાન અને ઉચિત આદર્શો માટે જીવ્યા હતા અને તે માટે પ્રાણ પશુ પાયથાં હતા, આપણે આજના પવિત્ર દિવસે અને આ પરમ પવિત્ર ભૂમિ પર બેસી ને મહાત્માજીએ પ્રબોધેલા અને આચરેલા આદર્શોનું સ્મરણ કરીએ અને તેનું આચરણ કરવાનો સંકલ્પ કરીએ, એમાં જ દેશની ઉન્નતિ અને પ્રગતિ છે. મહાત્માજીના જીવનનો એજ જીવંત સંદેશ છે.

મહાત્માજી કઈ રીતે જીવ્યા, ભારત ને આજાદ કરવા માટે મહાત્માજીએ કેવા પ્રયાસો કર્યા, કેવા જાન બેસ્યા, આપણને નાનાં માણસોમાંથી કેવી રીતે મહાન બનાવ્યા, તેનું આજે ચિંતન કરીએ અને આચરણ કરીએ તો આ સ્મારકની રચના સાચાંક

ગણાશે. બાપી ઇંટ ચુનાના સ્મારકોનો કંઈ અર્થ નથી.”

શ્રી નહેરૂએ ભારતવાસીઓને દિલને વિચાળ કરવાની અપીલ કરતાં કહ્યું કે આજના પુનિત પ્રસંગમાંથી આપણે આપણાં મન વિચાળ કરવાની પ્રેરણા લઈએ. આપણે ભારતને ધર્મના અને ન્યાતબલતા સંકુચિત વાડામાંથી ઉતારવા નો છે. મહાત્માજીએ દેશમાંથી અંગ્રેજી હકુમત ઉઠાવવાનો પુરુષાર્થ કર્યો હતો તે સાથે અસ્પૃશ્યતાનો નાશ કરવાનો અને નાના નાના વાડાઓ તોડવાનો પણ સતત પ્રયાસ કર્યો હતો. કારણ કે મહાત્માજીને ખાતરી હતી કે ન્યાતબલતા ધર્મના અને કામના સંકુચિત વાડાઓ તુટવાથી ભારતની લોકશક્તિ વધશે, ભારતનું સંમહન અભેદ બનશે.

મહાત્માજીને દુર્બળ પ્રબળ સખ્યા કરવી હતી, આચારીન પ્રબળમાં તુલન કરવી હતી, આચારીન પ્રબળમાં તુલન આશાનો સંચાર કરવો હતો અને

રાષ્ટ્રપિતાના આધ્યાત્મિક વારસ ના હસ્તે રાષ્ટ્રપિતાના ઇતિહાસ પ્રતિષ્ઠા નમકે સત્યાગ્રહનું સ્મારક રચાયું હતું.

પરસ્પરના સહકાર દ્વારા ભારતવાસી ઓને દિલનું ઔદાર્ય, હૃદયની વિચાળતાના પાઠ પઢાવવા હતા. મહાત્માજીએ ત્રીસ વર્ષ સુધી ભારતની ઉન્નતિ માટે અવિરત પરિશ્રમ કર્યો હતો. આપણે એમના જીવનમાંથી નીડરતા અને પરિશ્રમની પ્રેરણા લઈએ.

વિદેશોમાં દેશના મહાપુરુષો અને સુહૃદવિરોનાં સ્મારકો જોઈએ-છીએ. એ સ્મારકો પરથી ભારતી પ્રબળી મનોદશા નો આપણને ખ્યાલ આવે છે. જે સ્મારકો શાંતિનો સંદેશો આપતાં હોય

તેનું મુલ્ય મોટું છે. અસારે એના સ્મારકનું અનાવરણ થયું છે. માંધીજી એક તરફથી સ્વરાજનો સંગ્રામ ચલાવતા હતા. તો બીજી તરફથી જમતને શાંતિ નો સંદેશો આપતા હતા. માંધીજી દેશને નવી દેવા હતા. મહાત્માજીને લીધે શબ્દાર્થ આ નાનકડું જામ દેશ અને દુનીયામાં પ્રસિદ્ધ થઈ મળ્યું છે. કારણ કે આ ભૂમિ પરથી શાંતિ નું મહાન આંદોલન મંડાયું હતું. અને મહાન ઇતિહાસનો આરંભ થયો હતો.

સાદું સ્મારક

માંધીજીનું સ્મારક સાદું રાખવું છે એથી મને ખુશી થઈ છે. માંધીજીના સ્મારકો દુરમધામથી યાવ એ ચોખ્ખું કે હું ભારતના અરીખમાં અરીખ જેવું જીવન જીવવા માણું છું. તેઓ તો મહાન વિભૂતી હતા અને તેમની સમક્ષ આપણે લણ્યા નાના છીએ એમ છતાં આપણી શક્તિ મુજબ એમનાં માર્ગે ચાલવા પ્રયાસ કરીએ છીએ અને એથી આપણે દેશ આગળ પણ વધ્યો છે.

આજના યુવાનો પર

માંધીયુગની અસર શું ?

અહીં બેઠેલા લણ્યા યુવાનોએ માંધીજીને જોયા નહિ હોય, લણ્યાએ જોયા હશે, પરંતુ સમજ્યા નહિ હોય કે એની તેમના પર ભાવનાત્મક અસર થઈ નહિ હોય જે એ જમાનામાં દેશમાં અનેક લોકો પર થઈ હતી.

ભારતમાં આજકાલ કોલેજમાં ભણતા યુવકયુવતીઓ પર માંધીયુગની શી અસર છે એનો મને લણ્યાવાર વિચાર આવે છે. આપણા પોતાના જીવન અને દેશના જીવન પર એની શું અસર રહી છે ? માંધીજીએ આરંભેલું સ્વાતંત્ર્ય આંદોલન એક અર્થમાં સંદેશ થયું છે.

પરંતુ અરીખી અને અજ્ઞાનતા દુર કરવાના અર્થમાં હજી પૂર્ણ થયું નથી. માંધીવાદની શાલી ચર્ચાએ કે સાચાંક ઉપયોગી નથી. આપણું વર્તન એવું અતુર છે કે નહિ એ વાત મોટી છે.

માંધીજીના નકલ કરવાથી માંધીજી ન થઈ જવાય. માંધીજીના વાતો આપણા આત્માને સ્પર્શથી જોઈએ.

ભારતની પ્રબળું દિલ બ્યારે વિચાળ હતું, બ્યારે એનામાં સંકુચિત નહોતી ત્યારે ભારત ઉન્નતિના શિખરે પહોંચ્યું હતું. ભારતના દુતો વિદેશોમાં ધમકા (અતુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૧૨૬)

✽ યમરાજને આમંત્રણ ✽

લેખક : પ્રોન્સીપાલ ટાલેતરાય મગનલાલ દેશાઈ, રૂડીપુટ

આવો આવો આજ, યમરાજ આવોરે
આવો આવો આજ, યમરાજ આવોરે,
સગાં રનેહીના રોકે વાટ, યમરાજ આવોરે.
માટીનો દેહ બલે માટીમાં જાય,
આવો આવો આજ યમરાજ આવોરે.
ઠૂણ્ય કનેયો કહે આત્મા અમર યાય.
માટીનો દેહ બલે નવી નવી જાય,
આવો આવો આજ યમરાજ આવોરે.
પાણી પલાળેના, અગ્નિ બાળેજના
અસ્ત કાપેજ ના, પવન સુકાવેના,
આત્મા અમર મારે યાય,
આવો આવો આજ યમરાજ આવોરે.

અસાર સંસારની મયા તુટી છે.
સમા રનેહીની માંઠ.
લેઈલું દેહુ ખતમ થયું છે
જેઈ છું તારી વાટ, આવો આવો આજ યમરાજ આવોરે
પરમ પિતાને મળવા માટે, તલસે અધીઈ મન
જલદી જલદી લઈ જાઓ, આ બંધુર માઈ તમ,
આવો આવો આજ, યમરાજ આવોરે.

હિંદના સમાચારો

તા. ૨૫-૪-૧૯૬૧.

નર્મદા યોજના અંગે રાજ્ય-પાલને સંદેશ

અમદાવાદ : ગુજરાતના રાજ્યપાલ શ્રી મહેંદી નવાજ ભંજે મુખ્ય પ્રધાન ડૉ. છવરાજ મહેતા ઉપર નર્મદા યોજના અંગે પાઠવેલા સંદેશમાં આશા વ્યક્ત કરી છે કે નર્મદા યોજના અંગે નિષ્ણાતોની સલાહ લેવામાં આવશે અને તેનું કાર્ય અભિષાર વર્ષને પહેલે ત્રણ પંચવર્ષી યોજનામાં પરિપૂર્ણ કરવામાં આવશે. હવે સિંચાઈ યોજનાનો હાય ધરવામાં આવી છે. ગુજરાતની તેમજ અન્ય સ્થળની તરસી શૂલીના તરસા શ્રમિપૂત્રોને નર્મદા, ઉકાઈ અને તાપી જેવી યોજનાઓથી તેમજ અન્ય મધ્યમ કક્ષાની યોજનાઓ દ્વારા ઉત્કર્ષના આશામિલ્લના દેખાય છે.

જે શ્રીફળ નહેરૂથી ન કુટુંબ તે ડૉ. છવરાજે ફેડકેટું

રાજીવ નાટયગૃહની શિશુવિદ્યાપથ વિધિ વેળાએ શ્રીફળ વધેરાવાની વિધિ કરતાં. શ્રીફળ ફેડવાના વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂના ત્રણ ત્રણ પ્રયાસો નિષ્ફળ ગયા, પંત પ્રધાન ડૉ. છવરાજે તેમને સહાય કરી હતી અને પહેલાજ પ્રયાસે શ્રીફળ ફેડયું હતું. શ્રી નહેરૂ ડૉ. છવરાજને શ્રીફળ વધેરતાં સહાયક પ્રવૃત્તાપૂર્વક નીરખી રહ્યા હતા.

દેશની શાન બહાવવાનો માર્ગ : સમાજવાદ

અમદાવાદ : શહેર કોંગ્રેસ સમિતિ તરફથી યોજાયેલી બહેર સભામાં વડા પ્રધાન શ્રી નહેરૂએ કહ્યું કે રાષ્ટ્રના દરબાજને સુધારવાનો એક માત્ર માર્ગ સમાજવાદ છે. ખીએ વિકસેલ નથી. નજો એની ટીકા કરે છે તેમો દેશ સુધારવાને માટે અન્ય વિકલ્પિક ઉકેલ આપી શક્યા નથી. દેશ તેની મરીથી નાખડ કરવા માટે જંગી આર્થિક જંજા એલી રહ્યો છે. આ લગત આપોષ્ટ રીતે અને બધાના સહકારથીજ ઘડી શકાય.

આપણા ઇતિહાસનું નવું પ્રકરણ આરંભાય રહ્યું છે ત્યારે આપણી શક્તિ આપણે યોગ્ય માર્ગે વાળીએ એ જરૂરી છે સીલ પલાટો. નાખવા પુષ્ટળ નાણું ખરચાયું છે. દેશના વિકાસ માટે પૌલાઢ ઉત્પન્ન કરવું જ રહ્યું. પૌલાઢ વીજબળીબળ, યંત્રો, ફેક્ટરીઓ અને તાલીમ પામેલા માણસો મુળમુત વસ્તુઓ છે. એનાથી જ રાષ્ટ્રના ધન અને સત્તાની વલના થઈ શકે.

ભરૂચ જિલ્લાએ નાની ખચત માં ૨૭ લાખ ભર્યા

મહ્ય : ભરૂચ જિલ્લાએ નાની ખચત યોજના માટેનું તેનું ૧૯૫૯-૬૦નું રા. ૨૨ લાખનું લક્ષ્યાંક સફળતાથી પૂર્ણ કરી ૧૯૬૦-૬૧ની માર્ચની તા. ૩૧ મી સુધીમાં રા. ૨૭ લાખ એકત કર્યા છે.

આ કાર્યમાં કલેટકર કે. રસમી પારેખની પ્રેરણા અને જિલ્લાની સુધરાઈ અને પંચાયતો વિગેરે સંસ્થાઓની જ્ઞેમતે મદતવનો ખામ જાલ્યો છે.

પત્રકારોના ઝેલ્યુઇટી ધારામાં થનારો સુધારો

નવી દિલ્લી : કેન્દ્ર સરકારના તામખ મજુર પ્રધાન શ્રી આપીદ્વત્તીએ લોક સભામાં એક પ્રશ્નના જવાબમાં જણાવ્યું હતું કે બ્યાંસામી પત્રકારોને પંદર વર્ષની ગેઝટી પછી ઝેલ્યુઇટી આપવાની દરખાસ્ત પરતવેના રાજ્ય સરકારોના જવાબો મળ્યા અથા છે અને આ દરખાસ્તને અનુસરીને વ્યવસાયી પત્રકાર ધારામાં સુધારો કરવાનો પ્રશ વિચારણા હાલ છે.

આ માટે સરકાર, માસિક અને વ્યવસાયી પત્રકારોની ત્રિપક્ષી સમિતિ માં વિચારણા થશે.

આખરી ફેટકો મારે

સુરત : ગુજરાત રાજ્ય પ્રજાસમાજવાદી પક્ષના અધ્યક્ષ શ્રી જયશંકલ છે. દેસાઈએ ગોવા, દમય અને દીવતાં પોર્ટુગીઝ સંસ્થાને પર આખરી ફેટકો મારવાની શ્રી નહેરૂને વિનંતી કરી છે. એથી હિમાલયના પ્રદેશો પરના લાલ આક્રમણકારોને પંચ અંબીર એતવણી મળશે.

કુરો લી ઇન્સાનકી તરફ લક્ષે હૈ

શ્રી નહેરૂ મહાત્માજના રમારકનું અનાવરણ કર્યો પછી પ્રવચન કરતાં હતા ત્યારે ડાખી બાજુએ કાંઈ ટોલાદલ મચતાં શ્રી નહેરૂએ ટકોર કરી કે : 'કુલ નહીં હૈ, હૈ કુરો લક્ષે હૈ'. કબી

કબી કુરો ભી ઇન્સાનકી તરફ લક્ષે હૈ. આદખી ખીબડી લકાઈમાં લક્ષે હૈ, લેકિન કુરો એસી લકાઈમાં નહીં લક્ષે.

"Dog does not eat dog, but man eats man."

શ્રી નહેરૂના આ કટાક્ષથી સભામાં હાસ પ્રસાધું હતું.

ઉમરવામાં રૂ. ૪૦ લગભરના અર્થે વારિયું બંધારો

ઉમરવા : ઉમરવા મામમાં ધણું નવોથી મીઠા પાણીની સખત તંગી હતી. સંજોગવશાત ધણાજ ઝોલા વરસાદને કારણે અણુધારી ઉતરી પડવી અાહતમાંથી ખચવા અને પીવાના પાણી નું કાયમતું સુખ કરવા ઉમરવા રૂપ પંચાયતે વોટર વર્કસ કરવા ઠરાવ કર્યો, અને તે ઠરાવને સમગ્ર ગ્રામ પ્રજાએ સ્વીકારી લઈ લોકશાળો આપવા કક્ષલ થતાં નદિાદ વિકાસ પટકે રા. ૨૦,૦૦૦ની ગ્રાન્ટ આપવાની મંજુરી આપી છે. વિલેજ પંચાયતે પોતાની આવકમાંથી રૂ. ૧૦,૦૦૦ આપવા ઠરાવ કર્યો છે, તેમજ સમગ્ર ગ્રામપ્રજા લોકશાળા તરીકે રૂ. ૧૦,૦૦૦ આપશે. આમ કુલ રૂ. ૪૦,૦૦૦ના અર્થે વોટર વર્કસ કરવા પંચાયતે નિર્ધાર કર્યો છે. સરપંચ શ્રી સોભાભાઈ દેશાઈ, ડેપુટી સરપંચ શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ ખેલ અને સમખ શ્રી કાશીભાઈ લાઇલાલ વોટર વર્કસના નાણાં મેળવવા સખત પરિશ્રમ ઉઠાવી રહ્યા છે.

તુતીકેરીન ખાતે મોતીની ઝે કસેઢ છીપ મળવાનો અંદાજ

તાલેતરમાં તુતીકેરીનને સાગરકાંઈ મોતી અંગે હાય કરાયેલી તપાસમાં મોતીવાળાં સાગરકાંઈના વિસ્તારમાંથી ઝે કસેઢ નેટથી મોતીની છીપ પ્રાપ્ત થશે એમ જણાયું છે. મોતીનાં ત્રણ વિસ્તારોમાંથી આ વર્ષે 'શોલાથીરામ' વિસ્તારમાંથી સારા પ્રમાણમાં માલ નીકળવાની આશા રખાય છે.

મોતીની રોષનું કાર્ય શરૂ થશે અને કુલ ત્રાસ દિવસ ચાલે એવી ધારણા છે. આશરે ૧૫૦૦ નેટલા કુખકી મારનારાઓ આ સિઝનમાં ખામ લેશે. કુખકી મારવા અંગેની ફેન્ચ પદ્ધતિ તુતીકેરીન વિસ્તારમાં હાલ શક્તિ નથી, પરંતુ ફેન્ચ પદ્ધતિ અનુસાર તાલીમ પામેલા ઝે અધિકારી

ઓ અને ચાર કુખકી મારનારાઓ આનામી મોતી કાઢવાની ક્રિયામાં ખામ લેનાર છે.

તુતીકેરીન ખાતેની મત્સ્ય ખાતાની સરકારી ઓફિસ નજીક મોતી માટેની એક ઊવણી ઉભી કરાશે. અહીં જ બજાર પથુ મારાશે.

સંસદના કોંગ્રેસ પક્ષે નિમેલી સમિતિ તરફથી ભલામણ

સંસદના કોંગ્રેસ પક્ષની સાત સભ્યોની પેટા સમિતિએ ભલામણ કરવાનું નક્કી કર્યું છે કે કામી અને ધાર્મિક સંસ્થાઓને સુટ્ટણીમાં ખામ લેવા દેવા નહિ. આ સમિતિના અધ્યક્ષ શ્રી અજીતપ્રસાદ જૈન છે. સંસદના કોંગ્રેસ પક્ષની કારોબારીએ કામી અને ધાર્મિક સંસ્થાઓને સુટ્ટણીમાં ખામ લેવા દેવા નહીં એ પ્રશ્નની વિચારણાનું કામ આ સમિતિને સોંપ્યું હતું. આ સમિતિ કોંગ્રેસ પક્ષને ભલામણ કરતાં પહેલાં આ પ્રશ્નો કામદો અને બંધારણની દ્રષ્ટિએ વિચારણા કરશે અને કામદા પ્રધાન સાથે તેની ચર્ચા કરશે.

ગયા અઠવાડિયે કોંગ્રેસ પક્ષની સામાન્ય સભા તથા કારોબારીમાં આ પ્રશ્નની ચર્ચા ચાલુ હતી, તેમાં શ્રી નહેરૂએ એવો અભિપ્રાય રજાવ્યો હતો કે આ પ્રશ્ન વિચારવા જેવો છે ખરો.

પેટા સમિતિની સભા બે કલાક સુધી મળી હતી. સમિતિ માને છે કે આવા પ્રતિબંધ મુકવામાં કોઈ બંધારણી અવરોધ નથી. પરંતુ આ કામદાનો ખરડો કેવા સ્વરૂપે રચી કરવો તેની કામદા પ્રધાન સાથે ચર્ચા કરવાનું નક્કી થયું હતું.

જે પક્ષેના નામ કોમી ન હોય પરંતુ જેનું ધ્યેય અને કામગીરી કોમી હોય તેનો પથુ વિચાર થયો હતો. કામદા પ્રધાન સાથેની ચર્ચા દરમિયાન આ પ્રશ્ન પર પથુ વિચાર કરાશે.

શ્રી ટ્રાંસવાલ હિંદુ સેવા સમાજ (જેહાનીસખર્ગ)

ઉપરોક્ત સમાજની બહેર સભા તા. ૨૧-૫-૬૧ના રવિવારે બપોર ૨-૩૦ વાગે શ્રી ગાંધી હોલમાં નીચે જણાવેલા કામકાજ માટે મળશે. જેમાં ટ્રાંસવાલમાં વસતા દરેક સભ્યોને વેળાસર પધારવા ખાસ વિનંતિ કરવામાં આવે છે.

- કાર્યકાજ : (૧) મીનીટસ; (૨) સમાજના બંધારણની કલમ ૧૬માં સુધારો; (૩) શાળા સમીતીના હિસાબ ની મંજુરી; (૪) પરચુરથુ.

ડી. યુ. મીસ્ત્રી
પ્રમુખ
મગનલાઈ લચુભાઈ
વેણીલાલ એમ મોદી
મંત્રીઓ
શ્રી ટ્રાં. હિ. સે. સમાજ

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

લત્ત લતનાં નાયલન, રેશમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, ઓઝો બાળકો અને પુરૂષો માટે ઉચિત લતના ડ્રેસ જર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીઝ, બીબ્સ, પ્યેન્કેટસ, શોલ્સ, નેપટીન્સ વિગેરે.
ફરેકે લતના માલ માટે તપાસ કરવા લલામણ.
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જેહાનીસખર્ગ.
ફોન : ૮૩૫-૬૬૮૬ — ખોલસ ૧૫૪૯.

હાંડીમાં શ્રી નહેરૂનું પ્રવચન

(૧૨૪ પાનાનું અનુસંધાન)

અને સંસ્કૃતિનો ખલ લાઇને મથા હતા. ઇન્ડોનેશિયા, ભવા, હિંદી ચીન અને મેક્સિકોમાં પણ આને ભારતીય સંસ્કૃતિના પ્રતિકરૂપ મંદિરો એની શાખ પુરે છે. પરંતુ એ બાદ દેશમાં તેણે આપણને અરપૂરપ બનાવ્યા. દેશની જ નહિ, વિદેશોની પ્રભુ સાથેના સંબંધો પણ હુટયા અને એમાં વિકૃતિ પેદા થઈ. ભારતની આ જીવ પુરાણી બિમારી છે. એમાંથી કુટ પેદા થાય છે. આંધીજીએ એને કુર કરવા સમર્થ પ્રયાસ કર્યો, પરંતુ એ બિમારી મટી નહિ અને એજ બિમારીના પ્રતિકરૂપે એક યુવાને આંધીજીને ગળી મારી, કોમવાદ અને સામ્પ્રદાયિકતાનું એ કદરૂપું સ્વરૂપ હતું. રાજકારણમાં ધર્મ ને નામે પણ સોફોને બહેકાવવામાં આવે છે પરંતુ યાદ રાખો કે જ્યો ધર્મ અને રાજકારણ બંનેનું પતન થાય છે.

સમાજના મૂળોને ને અરપૂરોની જીવનિત માટે આંધીજી જીવનભર ઝુઝુમ્યા. આપણે એ દિશામાં પ્રભાતંત્રની રચાવના કરી સમાજવાદને માર્ગે પ્રમાણ કરી રહ્યા છીએ. પ્રભાતંત્ર અને સમાજના પોપટિયા જીવ્યારજોથી સમાજમાંની અસમાનતા નાબૂદ નહિ કરી શકાય. પ્રભાતંત્ર અને સમાજવાદનો અર્થ સૈને સમાન તક આપવાનો છે.

યાત્રા પુણ્ય થઇ નથી

શ્રી નહેરૂએ કહ્યું કે આંધીજીએ કરેલી યાત્રા હજી પૂર્ણ થઇ નથી. દેશની પ્રભાતંત્રની યાત્રા કદી પૂર્ણ થતી નથી. આઝાદી મળવાથી આપણી મંજીલનો એક તબક્કો માત્ર પૂર્ણ થયો છે. પંચવર્ષીય યોજનાઓના ખીલ તબક્કા તરફની આપણી યાત્રા થર થઇ છે.

સમાજવાદ અને પુંજીવાદ

સમાજવાદ અને પુંજીવાદની સમિક્ષા કરતાં તેમણે કહ્યું કે સમાજવાદ એટલે સહયોગ અને પુંજીવાદ એટલે સંઘર્ષ. કોઇ જમાનામાં પુંજીવાદ સાથે હંમેશાં પરંતુ એક વેળાની સારી ચીજ પણ ખીલ સમયે ધુરી મતી શકે છે આજના જમાનામાં પુંજીવાદ નબી થયે એમ નથી. એનું સ્વરૂપ પણ બદલાઇ રહ્યું છે સાથે એ પણ યાદ રાખો કે સમાજવાદ સંઘર્ષ કરવાથી નહિ આવે. સંઘર્ષ તો એના મૂળિયા ખોલી નાખશે. સાંખી ચર્ચાઓ અને શાસ્ત્રાચાર્યો પણ સમાજવાદ નહિ રચાય. સમાજવાદ રચાયવા હૃદયશુદ્ધિ, સાધનશુદ્ધિ અને પરિશ્રમ નહી. આંધીજીએ હૃદયશુદ્ધિ

અને સાધનશુદ્ધિ પર હંમેશા ભાર મુક્યો હતો. એના પ્રતાપે જ આપણે બ્રિટન સાથે ઝેનોબમાં સંબંધો રાખી શક્યા છીએ અને ટેટલાક પ્રયોગમાં હાથમાં હાથ મીલાવી આગેકુચ કરી શકીએ છીએ. આંધીજી અંગ્રેજ સરકાર તરફ લોકશયકિતને લ્યાવ જરૂર લાગ્યા હતા, પરંતુ એમને એ મારેનો તરીકો જોવા હતા જેથી અંગ્રેજ પ્રભુ માટે આપણા દિલમાં કોઇ વેર કે દેવ રહ્યો નહિ. આંધીજીએ જ્યારે નમક સસાગ્રહ કર્યો ત્યારે અંગ્રેજો અને આપણા કેટલાક લોકો પણ હસતા હતા, પરંતુ જ્યારે ચપટી મીઠું ઉપાડતાં જ ભારતમાં એક ભૂકંપ થયો અને ને વિરાટ આદિબન ભગ્યું એણે હસનારાએની આંખો ખોલી નાખી. આંધીજીની નિરૂતા અને સમ્માઈનો એ ભાવ હતો. એમની એ નિરૂતા અને સમ્માઈની મહાશકિતનો એક અંશ પણ આપણા જીવનમાં ઉતારીએ તો આપણે પણ મોટા કાર્યો કરી શકીએ. એમના જીવનનો એ સંદેશ આપણે ઝીલીએ.

સમાજમાં આવતા પહેલાં શ્રી નહેરૂએ મહાત્માજીએ ને સ્થળે સાગર-રનાત કયું હતું, ને સમળે મીઠું ઉપાડી કાપદો તોડ્યો હતો ને અંધારમાં વાસ કર્યો હતો. અને કરાડીમાં ને ઝુંપડામાં વાસ કર્યો હતો તેનું તથા કરાડી મટવાડના શર્ષકે રમારકનું દર્શન કયું હતું.

સમાની શરૂઆત મહાત્માજીના પ્રિય ભાવન "લેણુવલ્લન" ગીત તથા સર્વ ધર્મની પ્રાર્થનાથી થઇ હતી. તે પછી શ્રી દારકાપ્રસાદે રાષ્ટ્રપતિ વગેરે તરફથી મળેલા સંદેશોએનું વાચન કયું હતું.

રાષ્ટ્રપતિનો સંદેશો

ભારતના રાષ્ટ્રપતિ ડો. રાનેન્દ્રપ્રસાદે આ પ્રસંગે સંદેશો મોકલતાં જણાવ્યું છે કે આજની ત્રીસ વર્ષ પહેલાં મહાત્મા આંધીજીએ હાંડી સત્યાગ્રહની શરૂઆત કરી એ સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામનું સિમાચિન્દ છે અને તે હંમેશાને માટે યાદ રહેશે હાંડીકુચ એ આપણા રાષ્ટ્રની સુકિતજંખનાનું પ્રતીક છે અને સત્યાગ્રહ એ આંધીજીની પ્રણાલિકાનો દાખલો છે. જે આ મામની સફળતા ની કોઇ આગિતી જોઇતી હોય તો તે આ છે. હેલા ત્રીસ વર્ષમાં જાણિતાં જીવાળે સફળતાને સાકાર કરી જે આંધીજીએ ને જગ્યાએથી ઐતિહાસિક મીઠાં સત્યાગ્રહની શરૂઆત કરી તે જગ્યાએ રાષ્ટ્રીય રમારક ઉજુ કરવું એ પ્રુજ જ યોગ્ય છે. આપણા વડા

પ્રધાનને હરતે નેનું અનાવરણ થવાનું છે એ રમારક રચવા માટે શુભરાત સરકારને હું અભિનંદન આપુ છું. ભારત સુખી અને સમૃદ્ધ બને એ આશા સાથે હું પ્રાર્થના કરું છું કે આ રમારક, આપણા લોકોમાં આંધીજીના વિચારો માટેનો વિશાસ કાયમ રહે તે માટે પ્રેરણા આપવું રહે.

ઉપરાષ્ટ્રપ્રમુખ ડો. રાધાકૃષ્ણન તેમના સંદેશમાં જણાવે છે કે વડા પ્રધાન તા. ૧૬ી એપ્રિલે હાંડી સત્યાગ્રહ રમારક નું ઉદ્ઘાટન કરનાર છે તે જાણીને મને આનંદ થયો છે. હાંડી આપણા ઇતિહાસનો અને કલાત્મ સમગ્ર વિશ્વના ઇતિહાસનો એક ભાગ બની ચુકું છે. શરૂઆતી શકિત વિના લોકો પોતાના મનોબળ અને ઇચ્છાશક્તિ વડે કેવા ક્રાંતિકારી રાજદારી ફેરફારો કરી શકે છે તેની આ યાદ અપાવે છે.

ડૉ. પ્રમુખ

કોંગ્રેસ પ્રમુખ શ્રી સંજીવ રેડ્ડીએ સંદેશમાં જણાવ્યું છે કે તે વખતે અમે હાંડીકુચનો હૈતુ સમજવા માટે ધણા નાના હતા, પણ આ હાંડીકુચે તે દિવસોમાં ધણા જીવાનેને રાજકીય સંગ્રામમાં અંધારવાવાની પ્રેરણા આપી હતી તેમજ દેશના ખુણે ખુણે ક્રાંતિની જ્વાળા પેટાવી હતી. આ ઐતિહાસિક ઇતિહાસને ફક્ત ભારતીઓ જ નહિ પણ

સમગ્ર વિશ્વના લોકો સૌજનો સુધી યાદ રાખશે.

શુભરાતના રાજ્યપાલ

શુભરાત રાજ્યના રાજ્યપાલ મેંહરી નવાજબેગે તેમના સંદેશમાં જણાવ્યું છે કે આ સત્યાગ્રહ રમારક એ સુકિત સંગ્રામના મહામાર્ગ, પરંતુ રમારક છે. સાદી દેખાતી હાંડીકુચની પાછળ અદ્વિધા નું બળ હતું.

અન્ય સંદેશો

આ ઉપરાંત મહારાષ્ટ્રના રાજ્યપાલ શ્રી શ્રીકૃષ્ણ, મહારાષ્ટ્રના પ્રમુખ પ્રધાન શ્રી કે. કામરાજ તથા પંજાબના પ્રમુખ પ્રધાન શ્રી પ્રતાપસિંહ કૈરોને પણ સંદેશો મોકલ્યા છે.

ત્યાર બાદ શ્રી રતુભાઈ અંબાણીએ શુભરાત સરકાર વતી શ્રી નહેરૂને રમારકનું અનાવરણ કરવાની વિનવત કરી હતી. તે પછી શ્રી નહેરૂએ રમારક નું અનાવરણ કયું હતું.

લુકરીપોંચ, જનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સિંગ, રેવન્યુ કલીપરન્સ અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો :

આર. વીકુલ
૧૨ બાકેલી આર્ડેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૧૫૪.

શુભ પ્રસંગો માટે ભેટ !

શ્રીઓ અને પુરૂષો માટે

ઘડીયાળ !

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલિનાં
ઓટોમેટીક કલેન્ડર.

- * રોમર
- * રોશરી
- * લેડો
- * રૂસર

વિગેરે દરેકે ભાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે

બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.

વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

શારદાગ્રામ

* દેશ પરદેશનાં ગુજરાતી બાળકો માટે છાત્રાલય સહિતની અદ્યતન શિક્ષણ સાધન સંપન્ન સંસ્થા *

* વિવિધલક્ષી વિનય મંદિર *

Multipurpose Residential High School

આશ્રમી જીવન સાથે સર્વોચ્ચ વિકાસ આપનારા આ વિભાગનાં મુખ્યત્વે શહેરનાં બાળકોને અદ્યતન ડેળવણી દ્વારા એસ. એસ. સી. ના અભ્યાસક્રમ માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે.

આ વિનય મંદિરમાં એસ. એસ. સી. ના સર્વસામાન્ય અભ્યાસક્રમ ઉપરાંત ખેતીવાડી, વિજ્ઞાન અને લલિત કળાના વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમોનો પ્રબંધ કરવામાં આવ્યો છે.

ગુજરાતી ચાર ધોરણુ જેમણે સારી રીતે પૂરાં કર્યાં હોય અને જેમની ઉંમર ૧૦ વર્ષથી ઝોછી ન હોય તેવાં બાળકોથી માંડીને વિનય મંદિરના વિનીત એસ. એસ. સી. સુધીના બધા વર્ગો માટે પ્રવેશ અપાય છે.

* મંગલાચતન (લોકશાળા) *

Residential Post-Basic institute

ગુજરાતી ચાર ધોરણુ પૂરાં કરી પ્રવેશ મેળવતો વિદ્યાર્થી ખેતીવાડી ના વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમ સાથે સર્વોચ્ચ શિક્ષણ મેળવીને છ વર્ષે 'વિનીત' બને છે. આ રીતે 'વિનીત' થયેલા વિદ્યાર્થીઓ વિનય મંદિરના એસ. એસ. સી. ના તેમજ એસ. ડી. સી. ના વર્ગમાં પણ પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

આપણા ગ્રામ પ્રદેશની જનતાના જીવનમાં પ્રાણુ પૂરવા જે ડેળવણી અહીં રચાયેલી છે તે સાથે શહેરી બાળકોને ગ્રામભિચુખ બનાવી તથા ગ્રામજીવનનો જોષ આપી એ બંનેના સમન્વય દ્વારા નથી તાલીમનો એક અભિનવ પ્રયોગ અહીં પૂરો પડે છે.

શારદાગ્રામ : હરિયાણી પ્રકૃતિથી સદાય હસતું, સ્વચ્છ અને વ્યવસ્થિત, સંયમશીલ અને સ્વસ્થ ઉપવનનગર શરીરને ખડતલ, ચિત્તને પ્રસન્ન અને આત્માને ઉન્નત બનાવે છે.

શારદાગ્રામ : નવ યુગની-નથી તાલીમની-પ્રવૃત્તિઓથી ધમધમતું અને જીવનકલાની પાંખડીઓ પ્રગટાવતું "આ શારદા"નું મહામંદિર છે.

શારદાગ્રામ : એ ભવિષ્યની "મંગલ ભારતી"નું જીવંત પ્રતીક છે.

સૌન્દર્યધામ શારદાગ્રામ એટલે

- * જીવનની કલાનું સધનક્ષેત્ર.
- * ગ્રામજીવનના સંસ્કાર કેન્દ્રની અંગણી.
- * આદ્ય કલ્યાણ ગ્રામનું વારસવિકસિત.
- * પ્રકાશ અને પ્રકૃતિનું ચેતનાલય.
- * સમાજવાદી સમાજ રચના તરફ આજે ધપતું અદ્યતન શિક્ષણનું આશ્રમજીવન.
- * રચનાત્મક પ્રવૃત્તિઓનું પ્રાણુવાન અને પ્રેરકતંત્ર.
- * પૃથ્વીપૂજા અને ગોપૂજનું એકલ.
- * મહાકવિ કાલિદાસના કવિગ્રામની ઘાટ આપતું નંદનવન.
- * સુસંવાદી સહકારનું જીવનસંગીત રેલાવાતું કાવ્ય.

શારદાગ્રામમાં વિદ્યાર્થી શું શું મેળવશે ?

- * નીરાગી અને ખડતલ શરીર.
- * સ્વચ્છતા, વ્યવસ્થા અને સુધક્ષતાના પ્રત્યક્ષ પાઠ.
- * નવાં પ્રયોગો અને નવાં પ્રસ્થાનો માટે ભરૂં આયોજન શક્તિ.
- * સમાજજીવનમાં સુમેળ અને સુવાસ પ્રસરાવે તેવું સહકારશીલ માનસ.
- * શુદ્ધ હૃદયની નમ્રતા, સ્વસ્થચિત્તની પ્રખલતા અને જીવનની ઉદાત્ત આવના.
- * આતિથ્યભાવ અને સેવાશૃતિ.
- * નિર્ભયમની, સાદું, પવિત્ર તથા સુંદર જીવન જીવવાની તાલીમ.
- * વિવિધ લલિત કળાઓનો સહજશક્તિમાં વિકાસ.
- * આશ્રમી શુદ્ધજીવનના માથાણું ગુરુજનોનો સંસ્કાર સહવાસ, માતૃ દયક સહકાર.

* સો એકરના ઉદ્યાનો વચ્ચે વિસ્તરેલી આ શરૂઆત જીવનના સર્વોચ્ચ ધડતરને સભાના આશ્રમી વાતાવરણ વચ્ચે ઉચી ઠોડીની "પૃષ્ઠીક સ્કુલ"ની પણ બધી વિશિષ્ટતાઓ ધરાવે છે.

* સંસ્થાનું નવું સન તા. ૧૨મી જુને શરૂ થાય છે. બધા વર્ગોમાં વિદ્યાર્થીનો યોગ્યતાની ચકાસણી કરીને-કેવળ સંપૂર્ણરિતે ઉચી કક્ષાના વિદ્યાર્થીઓને મર્યાદિત સંખ્યામાં પ્રવેશ અપાશે.

* પ્રવેશ અંગેનું સાહિત્ય મેળવવા માટે ૫૦ નપા પૈસાના સ્ટેમ્પ સાથે લખો.

નિયામક, શારદાગ્રામ—પો. શારદાગ્રામ - માંગરોળ થઇને સૌરાષ્ટ્ર,

ગુજરાત રાજ્ય, ટેલી. નં માંગરોળ એકસ્ટેન્શન - નં. ૭.

તાર :—NIYAMAK - Sharadagram via Mangrol.

સ્વતંત્ર રાષ્ટ્રોના નેતાઓના અભિપ્રાય

જો સાથી રાષ્ટ્રસંઘ, ન્યુયોર્ક: દક્ષિણ આફ્રિકા રંગીન પ્રજાઓની અલગ વસાહતનો હઠાટક પકડી રાખે તો તેને સાથી રાષ્ટ્રસંઘમાંથી હાંકી કાઢવા અંગેના હરાવે કદાચ રજુ થશે એવો નિર્દેશ બે આફ્રિકન રાજ્યોના પ્રતિનિધિઓએ કર્યો હતો. ધાનાના શ્રી એસેક્ષ ક્વાઈસને એવું સુચન કર્યું હતું કે રાષ્ટ્રસંઘના વડા પ્રધાનોના વલણને પરિણામે દક્ષિણ આફ્રિકાને રાષ્ટ્રોના ધિટીસ કુટુંબથી વિખુટા પડવું પડ્યું એ હકીકત યુનોને માટે એક દૃષ્ટાંત રૂપ નીવડશે.

બિમિયાના એન હઝામી શીરીનીએ કહ્યું કે રંગરેખની નીતિઓ પશ્ચાત્યાની અખીલોની દક્ષિણ આફ્રિકા અવમજાના કરતું હોય તો એક સભ્ય રાજ્યને યુનોમાંથી દુર કરવાને લખતી યુનોના અધિકાર પત્રમાંની જોખવાઈઓને હાથ ધરવી જોઈએ.

બી પ્રતિનિધિઓ દક્ષિણ આફ્રિકામાં ના જાતિ વિષયક ધર્ષણના પ્રશ્ન પર ચર્ચા ચલાવી રહેલી મહાસભાની ખાસ રાજ્યીય સમીતીમાં બોલી રહ્યા હતા.

વિધિપૂર્વકનો હરાવ રજુ કર્યા વિના શ્રી ક્વાઈસન સાકેએ એવી દરખાસ્ત મંજૂ હતી કે "શાંતિમય દખાણો"નો

ઉપયોગ કરવાના માર્ગો તરીકે દક્ષિણ આફ્રિકા સામે આર્થિક નાકાબંધી ગોઠવે.

સામાજિક ખબરો

લગ્ન

તા. ૧૫મી જાન્યુઆરી ૧૯૬૧ના દિને પોટ' એલીઝાબેથના રહેવાશી 'શ્રી અબેલાલ કે. ભગતજીની સુપુત્રી ચિ. મધુરીબેનના શુભ લગ્ન શ્રીમાન કલ્યાણજી માધવજી પ્રિટોરીયા વારાના સુપુત્ર ચિ. ગીરધરલાલ સાથે થયા હતા. લગ્નવિધિ રામચંદ્ર દરતે થયા હતા. આ પ્રસંગે અબેલાલભાઈ એ ૧૦/૬ ઇન્ડીયન એપિનિયન આપી છે. તેમજ કલ્યાણજી માધવજી પ્રિટોરીયા વારા તરફથી પણ ૧૦/૬ આપી છે.

પરસ્પર

—પ્રથમ આફ્રિકાના ક્ષોટીય મંત્રાચાન સેરા લીઝાનને રાજમી એપ્રિલથી સ્વતંત્રતા આપવાના ખરડાને યાકી મંજૂરી મળતાં આજથી એ કાયદો બન્યો છે.

—માજ હથોપીયન સેનાપતિ જનરલ મેંગોરને જાણી કરવાના યુના માટે હાંસીએ જ્ઞાનાયો છે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી બંધણના અમે સ્પેસીલીટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોટેસીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુમરે આવી રસોઈ કરવાનો અમે હન્ડાઈટ હઈશું.

કેપીટનસ બાલકની હોટેલ (ધી કોનર્ રીઠાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલાખર - ડરબન. ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

આઈ, લસણ બજાર ભાવ, નારીએજ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંબ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.

હુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ, જાઠા, હુગરી (હાંદા), સુમા લાલ મરચાં, હુમલા, સુમા ગીમા (હાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક ભતનો મરી મસાલો વિષેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. કપુરી અને ચેવલી પાન બજાર ભાવ, પોરટેજ જુડ'. સુરણ, રતાજી, આંબા હજર અને લીલી હજરની મોસમ આઈ છે. રોટેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીવન કોંગોના ચોરડરા ઉપર પુરબ ખ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ હાવી મોસમજી.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD. WHOLESALE FRUIT MERCHANTS P. O. Box 251. DURBAN.

સેલ હિંદી રેકોર્ડો હવે વધુ સસ્તાં

હિંદી ફીલ્મી રેકોર્ડો કેવળ શી. ૫-૦ નંગ.

નાચ હર, નેક ખાતુન, નયા આદમી, મી. એક્સ, હાતિમ તાઇ.

ઈસ્માઇલ આઝાદ, ટોસ્ત મોહમ્મદ, યુસુફ આઝાદ, શેકલાલ અને બીજા જાણીતા કંબાલોના રેકોર્ડો શી. ૪-૦ નંગ.

સી. એ. ડી.ના એઈડરે અમે લખ્યો છીએ.

નેશનલ રેકોર્ડ કંપની

શોખ ર. અબ્દેરી આરકેઇઠ, એઈ ૧૪૧ એ. ઝે સ્ટ્રીટ, ધો. એ. એક્સ ૧૫૭૪, - ડરબન ફોન: ૨૧૫૫૮.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

લુકરીપર, સુસાઈરી, વીમાનાં અને જનરલ એલન્ડ ઈન્ડિસ્તાન અજર ફુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ ઈવિયાર્ડ અજર જમીન માટે સુસાઈરી કરવા ધેર ઘેઠાં અમારી મારફતે જુઠીય કરો. છંદમી, આજ, ચોરી, ફલ્લ, અક્ષરમાત, પ્લેટબાસ, વિષેરેના વીમા અમે હવાશી આપીએ છીએ.

ઈન્ડમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, ડિસાળના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ કમીશનર સર્કીકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ' તેમજ કમ્પીમેનને લખવી બાબતોમાં કઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ. મેસનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન એઈ ચોરડૂલીયા અને ચોઈશાયર ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધિ.

Office: 9 Barkly Arcade, 38 Market Street, Phone: 339033, Johannesburg. Residence: 52 Patidar Mansion, 13 Kort Street, Phone: 330816, Johannesburg.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

એડવુઝ સુદ, ડાઇનોબુઝ સુદ, વેઈરોબ, હરેશીમ એસે, સાઈડ વોર્ડ એપ્રિસ ટેક્સ, લુક કેસ, ટેબલ, તાન કોફાયત બાવે ખરીદી સકરો. ભતે પધારી લાલ લેવા લુકરો નહિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેચર—

એ હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર ધાવ છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત રોહા લાવાના પ્રાઈસ બીરઠ મંગાવો અને વેપાર માગલ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG. PHONE 33-4691. BOX 2526.

વાંચો! જરૂર વાંચો! લાલ જ થશે!

શોધકુ મદરો, જોઈવું મળશે, પગહોઠ ઢળશે.

હમારે ત્યાં નીચેની બધીજ વસ્તુઓ મળે છે.

સ્ત્રીઓ માટે: વેણીઓ, સુંઠર સ્પન્ડ અને બીજા અનેક ભતની મળશે, રીબનો પણ મળશે. મરમ ગુલના જરસીચ, પુલોવર, મરડીયન, સીંગલેટ, ચડડી, સોક્સ વિ.

બાળકો માટે: નાયલનના ગ્લઠાં, ટાપી, પ્લોટા, શોબ, સીંગલેટ, ચડડી, સોક્સ, નેપકીન્સ, ગુલકેપ, પેડીકોટ, નાઈટીસ, બીબ્લ, ફૂઈસ ક્લોથ, બાથ સ્પન્ડ વિ.

ટેબલ પલરટીક ક્લાવર્સ, સ્પન્ડના શરીકાં, તકીયા, ગાદી, વિ. વેપાર માટે ચાંદી લેવા ચળઠાં સ્ટેનલેસ સ્ટીલના વાસણો, ઈન્ડેન્ટરો. વિલ્લ'બ શા માટે! સાચો માલ વેચાઈ જતાં શી વાર !!

હમણાં આલોને: માખરો હેટર્સ (મો) લી. (બીખાભાઈ માસ્તર એન્ડ સન્સ) ફો ન: ૮૩૫-૫૪૬૧ - પહેલો માળે, - ધો. એ. પરપાઠ. માસ્તર એવશન્સ - ૩૩ ચેરેટ સ્ટ્રીટ, - જોહાનીસબર્ગ